POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

CENA 1.— DIN.

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Brankova ulica broj 30/IV • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 14 februar 1941
God. XII • Broj 7

Jugosloveni u Banovini Hrvatskoj

Ko je učestvovao u narodnoj borbi?!

Pre nekoliko dana je „Hrvatski dnevnik" objavio članak, koji je zanimljiv zbog niza tačnih konstatacija, o kojima govorimo na drugom mestu. Ima međutim u tom članku i jedan pasus, o kome želimo načelno da progovorimo, jer takvo shvatanje smatramo jednom od glavnih zapreka za sređivanje našeg unutrašnjeg života.

Govoreći o pokrivanju javnih mesta u Banovini Hrvatskoj, „Hrvatski dnevnik" kaže, da je dvadeset godina opozicije nesumnjivo smetalo, da se „razviju sve sposobnosti naših ljudi", pa kaže: „Prisiljeni smo dakle primati i saradnju ljudi, koji doduše NISU SRDJELOVALI U NAŠOJ NARODNOJ BORBI, ali mogu poslužiti kao stručnjaci svome narodu".

Ovime doduše nije precizirano, na koga se misli pod ljudima, koji „nisu sudjelovali u narodnoj borbi", ali prema rečenici, u kojoj se kaže, da „nije dosta da je neko glasao za Dr. Mačeka, da je držao vatrene govore na raznim sastancima, ili da je za vrijeme diktature bio lišavan slobode", pa da pokrije neko važno mesto, — možemo zaključiti, da se pod tom oznakom razumeju ljudi, koji nisu glasali za Dr. Mačeka niti su držali vatrene govore itd.

Kad pogledamo, međutim, na stvar u praksi, videćemo da je krug tih izopćenika mnogo širi. Kao što je naime poznato, u prošlim izborima je i nekoliko jugoslovenski orijentisanih grupa imalo zajedničku listu sa Dr. Mačekom, pa je velik broj jugoslovenski orijentisanih Srba, Hrvata i Slovenaca glasao za tu listu; ali se postupak prema njima ni najmanje ne razlikuje od postupka prema ostalim Jugoslovenima, o čemu može da se uveri svako, ko pogleda kasapljene stupce u splitskom „Narodnom listu" (čiji su izdavači i vatrene govore držali za listu Dr. Mačeka), i ko znade imena brojnih Jugoslovena, kojima to glasanje takođe nije pomoglo, da ne budu uneseni u spiskove premeštenih ili otpuštenih.

Ma da bi, dakle, već i to pretstavljalo najočitiju POVREDU DRŽAVLJANSKE JEDNAKOSTI, kada bi se prihvatilo načelo, da neko može biti državni ili banovinski činovnik samo onda, ako je glasao za ovu ili onu listu, ili je držao vatrene govore, — jasno je da, po samom pisanju „Hrv. dnevnika", stvar ispada daleko gora; i da se, kao građani drugoga reda, čija saradnja može da se primi samo u najvećoj nuždi, smatraju svi Jugosloveni bez razlike, a naročito Hrvati jugoslovenske orijentacije. To je pak, ne samo antinacionalno, već i antidemokratsko, antihumano i antisocijalno.

Međutim je i obrazloženje ovog kriterija, ne samo besmisleno, već i preuzetno. Ljudi, koji na takav način govore o onima, koji „nisu sudjelovali u narodnoj borbi", stavljaju sebe u pozu skorojevića, koji misle da sa njima počinje svet, i da je sve što se ranije događalo, brisano njihovim nastupom. Pod „narodnom borbom" oni razumeju isključivo borbu svoje grupe; pa čak ni to, već od onda, od kad su joj oni na čelu. Kao da nikada, pre poslednjih petnaestak godina, nije bilo vremena, kada su Hrvati bili u opasnostima i kad su ljudi živote davali, da Hrvatsku očuvaju od neprijatelja!.. Čak i onda, ako bismo na položaj Hrvata u Jugoslaviji, do sporazuma, gledali najcrnjim naočarima, — zar Hrvati u toj situaciji nisu imali ipak osiguran bar svoj narodni jezik, i zar nisu bili zaštićeni bar od nadiranja inojezičnih elemenata, protiv čega su se decenijama borili? I zar samo osnivanje Banovine Hrvatske, sa svom današnjom širokom autonomijom, najbolje ne pokazuje, koliko je u takvom položaju borba bila lakša i CILJ LAKŠE DOSTIŽAN, nego li ranije, kada se, ni za pedeset godina borbe, ni jedna zapeta u „nagodbi" nije mogla izmeniti; kada je, nakon sve prolivene hrvatske krvi, u vreme Jelačića, Hrvatska došla u još gori položaj nego li ranije; i kad se, ni za sedam decenija natezanja nije uspelo Dalmaciju prisajediniti Hrvatskoj itd.?! A samo cinici mogu da ne vide, šta bi bilo sa Hrvatima (jednako kao i sa ostalim Južnim Slovenima!), da su god. 1914—1918 stvari pošle drugačije. I DA HRVATSKA NARODNA BORBA U TIM VREMENIMA NIJE BILA ONAKVA, KAKVU SU JE VODILI — JUGOSLOVENSKI ORIJENTISANI HRVATI!...

Pa ipak, za izvesnu gospodu, sve to nije bila narodna borba! Hrvati, koji su godinama izdržavali robiju, zato što su hteli da Hrvatska bude slobodna od tuđina; taoci koji su zbog toga bili bijeni i mučeni; dobrovoljci koji su ginuli na bojištima, da hrvatstvu izvojšte pravo na slobodu, — svi ti „nisu sudjelovali u narodnoj borbi", i nemaju prava na saradnju u javnom životu, samo zato, jer eventualno nisu glasali za listu Dr. Mačeka!... A, ako su i glasali, onda zato što su ostali VERNI IDEJI, KOJU SU G. 1918, U VREMENIMA NAJPRESUDNIJE BORBE ZA HRVATE, ZASTUPALI — SVI SVESNI HRVATI!

Kazaće nam se, da ima bivših dobrovoljaca i političkih osuđenika, iz g. 1914, koji su prišli HSS, kao n.pr. ban Šubašić; pa zašto to nisu učinili i ostali? To je, međutim, stvar ubeđenja. Odgojeni jugoslovenski, mnogi od njih, čak i onda kada su najkritičnije gledali na greške prošlih režima, nisu hteli da an blok udu u saradnju, u kojoj su vodili reč i najopasniji frankovački elementi, što danas priznaje i sam „Hrv. dnevnik"; dok su poneki mislili da treba i taj put kušati... I mada je daleko manji broj njih, koji su, makar i formalno napustili jugoslovensku orijentaciju, nego li obratno, mi bismo sa najvećim mirom, ne samo Banovinu Hrvatsku, nego i čitavu Jugoslaviju prepustili saradnji ljudi, kao što je ban Šubašić (koji je zaista bio „solunac", a ne kao neki drugi, o čijem „solunstvu" ništa konkretno ne može da se navede), — ubeđeni da su im, jednim ili drugim putem, namere najčestitije.

A zar iko čestit sme da posumnja u namere Hrvata dobrovoljaca, ili onih koji su stradali po austrijskim tamnicama, — jednako prema Hrvatskoj, kao i prema Jugoslaviji?!... Ili u dobru volju onih Hrvata, koji možda nisu direktno stradali, ali su se uvek isticali kao rodoljubi, boreći se i protiv austrijanštine i protiv italijanštine, — samo zato jer su (verni nauci Štrosmajera i Račića) slobodu i sreću Hrvata videli u jugoslovenstvu?.. I što je najstrašnije, — KAKO MOŽE UOPŠTE DA SE UPOREDI NJIHOVA VREDNOST, SA VREDNOŠĆU ELEMENATA, KOJE JE SAM BAN ŠUBAŠIĆ OZNAČIO KAO LJUDE, KOJI „GLEDAJU PREKO GRANICE" I KOJI SE PONAŠAJU „IZDAJNIČKI"? I zar to nije dokaz „morala insanity", kad neki zagrebački listovi pišu n.pr. o popularnoj ličnosti jednog Matasića, sa kojim g. 1918 nije niko hteo ni da se vidi, zbog svega što se plelo oko njegovog „kaizerbarta", — dok se naprotiv, kao nenarodni, označuju ljudi, koji su g. 1918 spasavali čast hrvatskom imenu i oligurali mu pravo, da se otcepi od tuđina, pa da sa jednokrvnom braćom, stvori nezavisnu državu?!

Sokolsko bratstvo

Ništa nema lepšega od bratstva. Naš narod je bratstvo uvek visoko cenio. A naše sokolsko bratstvo, koje se po vanjštini ispoljava u sokolskoj znački i sokolskom pozdravu „Zdravo brate, zdravo sestro!" zar nije postalo takoder iz naroda? Ta ništa nema, što nije postalo od naroda, rekao je otac sokolstva, dr. Miroslav Tirš!

Ima li nešto lepše, nego kada se pozdravimo „Zdravo brate, zdravo sestro!"... I koliko nas to združuje i čvrsto veže! Osećamo se kao jedna duša, jedno telo, jedno srce, toplo sokolsko srce.

Dođeš u nepoznat grad, mesto, selo. Ne poznaš nikoga; ali sretneš li nekoga sa značkom, osloviđeš ga lepo, iskreno, i bratski! Iz njegovog pogleda osetićeš lepu, blagu, bratsku reč! Tko još tako može?

Vozio sam se na putu za Kosovo. Pored mnogih putnika opazio sam jednog brata sa značkom. Pozdravimo se i približimo se jedno drugom. Moje i njegovo ime bilo je u tom trenutku sporedno! Pogled nam je govorio da smo jedno, da smo braća. On je bio iz jednog kraja Jugoslavije, a ja... ne pitajte odakle; ili ako hoćete, odanle gde ipak kuca toplo bratsko srce!... I kasnije, u domu brata Velička činilo mi se da sam pod Učkom, u nekom našem selu! Toplo, prijazno, blago, svesrdno! Samo sokolsko bratstvo uzeto iz narodne duše moglo je postaviti načelo: „Svi za jednoga, jedan za sve!"

Drugi put sam se vraćao sa neke skupštine. U vozu se tek upoznah sa bratom, seljakom sa značkom, u lepoj dalmatinskoj narodnoj nošnji. Pristupi mi otvoreno, jer sam nosio sokolsku značku i pozva me k sebi: „Dođi, brate, dođi u naše selo, ima nas vrednih Sokola!" Priča mi sve iskreno, bez ustručavanja, jer to je sokolsko bratstvo, koje se često tako malo razlikuje od rođenog brata!

Zar ima još neke organizacije, gde bratstvo toliko dolazi do izražaja, u tako uskoj i međusobnoj povezanosti? Kad deca dotrče u susret bratu prednjaku: „Zdravooo! i vešaju mu se za ruke, kao da su „rođena!" Zaista u sokolstvu nema ništa lepžega od bratstva, i za to ga ljubimo, cenimo i usklađujemo!

A. M.

Sednica plenuma uprave Saveza sokola K. J.

Sednica plenuma Uprave Saveza Sokola K.J. održaće se u dane, 22 i 23 februara, u prostorijama Saveza.

Sednica počinje u subotu, 22 februara, u 4 časa po podne.

Stogodišnjica Laze Kostića

„Matica Srpska" u Novom Sadu proslavila je prekjuče stogodišnjicu rođenja jednog od najpoznatijih naših književnika, **Laze Kostića.**

Laza Kostić je rođen 12 februara, po novom kalendaru, u Kovilju u Bačkoj, a pravne nauke je svršio u Pešti, pa je postao beležnik magistrata i pretsednik varoškog suda u Novom Sadu. Međutim je bio uapšen, kad je prisustvovao proglašenju punoletstav kneza Milana, i od tada se nalazi u neprestanoj političkoj borbi. Pripadao je organizaciji Ujedinjene omladine i bio agilan saradnik **Svetozara Miletića,** pa je, kao takav, izabran i u peštanski sabor. Madžarske vlasti su ga neprestano gonile, pa je morao da pređe u Srbiju, gde je uređivao razne listove, jednako kao i na Cetinju, boreći se za nacionalnu stvar.

Kao književnik, Laza Kostić je poznat naročito po svojim dramama, po prevodima Šekspirovih drama i po nekolikim lirskim pesmama, od kojih su najpoznatije „Anđelijina pesma" „Minadir", „Santa Maria della salute", „Spomen na Ruvarca" itd. Glavna Kostićeva dela su međutim drame **„Maksim Crnojević"** i **„Pera Segedinac",** koje su objavljene u više izdanja i koje su izvele jak uticaj na razvoj savremene dramatike u Srbiji.

Sokoli velosipediste!

Koturaštvo se u našem sokolstvu gaji već treću godinu, kao grana telovežbe. Njime su se Sokoli već ranije bavili, ali je posle bilo napušteno i zaboravljeno.

Velosipedski pokret je oživeo zato, jer pruža jednu vrstu sokolskog rada, kojim se može najkorisnije poslužiti našoj vojsci, u odbrani Otadžbine. Sokolstvo neće gajiti „biciklizam asfaltiranih drumova", ono hoće da pripadnici sokolskih velosipedskih otseka, kako na drumu, tako i na stazama, pa i preko prepreka, mogu koristiti **točak kao sredstvo brzog pokreta.** Ono hoće da se Sokoli izvežbaju tako, da posle napornog kretanja stignu na cilj — sposobni za dejstvo. Zato velosipedske utakmice u sokolstvu nose karakter bojnih takmičenja, koja su vezana, pored savlađivanja raznovrsnih prepreka, i bojnim gađanjem. U tome duhu su napisana i sva naša velosipedska pravila. U tome duhu moraju se izvoditi i sve naše vežbe.

Velosipedski bataljoni naše junačke vojske, već u početku njihovog formiranja, prevaljivali su po najgorim putevima 120 km dnevno, da bi učestvovali na sletovima sokolskih Župa. Za povratak obično je birana još duža staza. I više nego jasno je, da ovakav napor mogu izdržati samo stari izvežbani velosipediste, koji već kao takvi stupaju pod zastavu, jer rok služenja u stalnom kadru je i suviše kratak, pa da bi se moglo sve ovo postići pored onih obimnih znanja, koja mora danas da zna svaki borac, a pogotovo borac u brzim jedinicama. Nije potrebno navoditi, da danas treba raspolagati sa što više spremnih, brzih jedinica. **Pothranjivati, kadar ovih elitnih trupa naše vojske i održavati znanja i veštine,** koja su naša braća stekli u njima, za vreme vršenja njihove državljanske dužnosti, je **cilj sokolskih velosipedskih otseka.**

Šta je urađeno do danas u tom cilju?

Osnovali smo **preko 100 velosipedskih otseka,** međutim snazi naše organizacije odgovarao bi desetostruki broj. Napisali smo i izdali **„Potrebna znanja za sokolske velosipedske otseke"**, u kojima je izloženo sve što je potrebno za njihov život i rad. To je knjiga o kojoj su se, pored ostalih, i razni sportski forumi izrazili najpohvalnije. Održali smo prve velosipedske utakmice, **kod kojih su pojedinci postigli lepe rezultate, ali je odziv bio malen.** Svaka pohvala Župama, koje do danas imaju i po dvadeset otseka, radećih sa primernom vrednošću. **Nema opravdanja za one Župe, koje imaju po jedan, ili nijedan velosipedski otsek,** a po divnim drumovima na njihovoj teritoriji kreće se svakog dana do 50.000 velosipeda. Napominjemo, da su župski prednjaci tih župa svršili tečaj velosipedske obuke, kojeg je prošle godine održalo načelništvo Saveza. **Krajnje je vreme, da se i te Župe trgnu.**

Braćo, skoro će nastupiti proleće i **naše velosipedske jedinice treba da ožive.** Treba da ožive barem u ovoj poslednjoj godini Petrove Petoletke. To neka nam bude zavet! Na ovogodišnjim svečanostima u našoj prestonici mora učesvovati besprikorno uvežban sokolski velosipedski bataljon!

Zato braćo: „Velosipedi na zbor!"

Sokolski dom u Mostaru

U Mostaru će uskoro biti dovršen veličanstveni **Sokolski dom,** kao kruna zaveta u Petrovoj petoljetci, koji će nositi ime Kralja Ujedinitelja. Pored velikog broja nuzprostorija, u domu ima preko 20 odeljenja razne veličine. Tu će biti smeštene kancelarije župe, društva i sokolske muzike. Uz moderno uređenu vežbaonicu nalazi se lutkarsko pozorište, sala za čitaonicu i td. U domu će biti smešten i poljoprvíredni otsek sa najmodernijim alatom, semenom i sadnicama. Troškovi gradnje iznosiće oko 1,500.000 dinara. Najviše zasluga za gradnju ove monumentalne i najlepše građevine u Mostaru ima odbor, na čelu sa bratom Markom Bejatom i tajnikom F. Slipčevićem.

Rad Sok. društva Split u 1940

U društvu u 11 kategorija vježba oko 600 vježbača. U prošloj godini održano je 39 članskih sastanaka, sa 36 predavanja, 4 svečane komemoracije (Kralju Aleksandru, Štrosmajeru, Masaryku, Tyršu), 4 svečane proslave (70 rođendan Viktor — Car Emina, dolazak srpske vojske i prekid sa Austro-Ugarskom, te Zrinsko-Frankopanski dan), 4 akademije, 14 kazališnih pretstava, sa 21 pozorišni komad, koje su izveli članovi pozorišnog odsjeka i naraštajskog pododsjeka, 24 zabave i igranki i jedno naraštajsko sjelo. Društvo izdaje dva lista. Društveni list izlazi povremeno u 1.300 primjeraka i dostavlja se članstvu besplatno, a naraštajski, „Mladi Soko", izlazi redovito u 500 primjeraka. Društvo ima dvije čitaonice: za članstvo i naraštaj, koje svakog dana okupljaju veliki broj članstva i naraštaja.

Društvena pučka knjižnica je najveća pučka knjižnica u Splitu, a i u čitavom savezu. U prošloj godini imala je 2.200 čitača, sa 4.700 pročitanih knjiga. Sada raspolaže sa preko 5.000 uređenih knjiga, u vrijednosti od dinara 150.000, te je potpuno izvršila zavjet S. P. P. Ove godine navršeno je 10 godina od kada knjižnicu vodi sokolsko društvo.

Socijalni odsjek intervenirao je u prošloj godini ukupno sa dinara 22.564, davajući pomoć članstvu i oblačeći siromašnu djecu i naraštaj, kojima je kao zimsku pomoć podjelio u robi Din. 12.652. Putna blagajna raspolaže sa Dinara 46.084. Zdravstveni odsjek intervenirao je u 20 slučajeva, vršeći zdravstvenu službu ne samo u vježbaonici već i socijalni rad među siromašnijim članstvom, te je održao i dva samaritanska tečaja. Društveni prihodi (samo središnja blagajna) iznosili su Dinara 173.000, a isto toliko izdaci, a društvena imovina krajem godine vođena je sa vrijednošću od preko 2 miliona dinara.

Društvo uz kazališni odsjek i naraštajski pododsjek imade i svoju glazbu, koja učestvuje na većim društvenim priredbama. Lutkarski odsjek zbog tehničkih poteškoća na bini morao je u prošloj godini da obustavi svoj rad.

Osnovan je i pjevački zbor koji je učestvovao u društvenim priredbama. Odbor S. P. P. sa doprinosima članstva u ovoj godini dovršio je posao oko nadozidanja sokolskog doma utrošivši ukupno Dinara 195.708.

Osobitu djelatnost kao i uvjek do sada pokazao je naraštaj sudjelujući najaktvinije u društvenom radu. Ukupni broj članstva nije se izmjenio prema stanju u 1940 god. jer je sa 183 novih članova nadoknađen od prilike isto toliki gubitak članova, od kojih je 115 otpalo zbog otseljenja, najvećim dijelom zbog premještaja. Na 31-XII društvo je brojilo 1192 člana (934 muških i 268 ženskih), te oko 500 naraštaja i djece.

Златне речи Ј. Ј. Штросмајера

„Јединство слога и љубав рода
И дух витешки, златна слобода,
То је што треба да је у части!
То је што може наш народ спасти!

Три су брата, — браћа рођена,
Идеалима једним вођена,
Кроз повест дугу мучну и тешку,
Ал' и поучну, златну, витешку!

Као Бог што је: и Син и Отац
Један јединни, — мили наш Творац!
Хрват, Срб, Словенац јесу нам један
Јединствен народ уман и вредан!

Вера несме браћу да дели
Већ ране старе да блажи и цели,
Као истина, божански чиста
К'о света љубав Исуса Христа!

Само у слози спас нам је свима,
Слободни, братски где год нас има!
Живети век ће Југословени
У држави својој уједињени!

Ох, драги роде! о, свете сени, —
Оживи, устај и напред крени!
Да се у коло сви братски вину:
Све — све за веру и домовину!..."

Тако нам, ето, Штросмајер вели,
Бесмртни вођа, мудри и зрели,
Достојан одјек народа свога, —
Вечни љубимац рода и Бога!

Београд.

Др.Boj. B. Рашић

ТАКО ЈЕ!

„Гласник резервних официра", који излази у Београду, објављује у последњем броју чланак **др. Винка Врхунца, о дужностима резервних официра у данашњим временима.** У чланку се, између осталог, каже:

„Национална и војничка дужност чине нераздруживу целину Једнако као што резервни официр дужан да води, поучава и одушевљава своју војничку чету, ту исту дужност мора да врши и у свом цивилном животу, у своме позиву, у породичном кругу, међу пријатељима и знанцима. Он треба да је свуда пропагатор оптимизма и вере, и онај који шири поуздање у снагу наше војске и нашега оружја. Као што побија малодушност код својих војника, тако му је дужност да у свагдашњем животу побија дефетизам сваке врсте. Прави резервни официр треба да буде пропагатор народне слоге, љубави, сношљивости и разумевања. Он треба да на сваком месту отклања унутарње спорове и да тражи, да се све бриге посвете у првом реду снази и независности Југославије."

Ове мисли у пуној мери прихваћа и наше соколство, и оне важе за сваког правог Сокола и честитог родољуба.

*

Beogradski list „Napred", u članku, **„Ujedinjenje je spas"** piše između ostalog:

„Teško je biti toliko naivan pa misliti, da zajednički neprijatelj ne bi uspio gurnuti Srbe i Hrvate u međusobne ratove da je došlo do njihovih posebnih država, kao što je uspio gurnuti Srbe i Bugare. Otuda mjesto na razjedinjavanje onoga što je već sjedinjeno, treba misliti na sjedinjavanje onoga što je još razjedinjeno. To ne bi bila samo dobra jugoslovenska politika, nego u isti mah i dobra srpska, i dobra hrvatska, i dobra bugarska politika".

*

Isti list **„Napred"**, piše u drugom članku:

„Nismo unapred nikome neprijatelji, sem onima koji su nama neprijatelji. I ne mislimo nikoga napadati, ali se od svakog mislimo braniti. To je osnova, na kojoj ima počivati jednodušnost našeg stava u današnjoj teškoj međunarodnoj situaciji, — jednodušnost koja će nam dati snage da iz nje iziđemo nepovređeni".

Највећи неимари Југославије

Оснивач, учитељ, ослободилац и ујединитељ

(Наставак)

II. ШТРОСМАЈЕР. УЧИТЕЉ

Живот једног народа распарчаног, највећим делом у ропству, које је све теже подносио што је био свеснији, текао је својим историјским током. Многа су се значајна и судбоносна збивања догађала, али тај народ није још добио свог човека, који ће му дати идеју кристално чисту, идеју која извире из његове расе, прилика и менталитета, идеју која ће му бити мисао водиља кроз све борбе, и која ће му јасно рећи оно што носи сакривено, често несвесно, у души.

Кроз многе перипетије које је доживљавао, тамо од првог устанка па до последњег Обреновића, народ је наш имао велике људе и покрете, који су оставили дубоки траг у његову животу. Такви су били: **Илирски покрет** и његов покретач, **Људевит Гај.** Они су први манифестовали југословенство и дали му политички смисао. Њихове су заслуге несумљиве, колико је и борба била тешка. Кад се само замислимо да су се они, као и Вук на српској страни, борили за живот народног језика. Било је падања, али никад се није пало за увек, јер оно што је живело, било је вечније од туђинске власти. „Начртаније" Илије Гарашанина само је доказ више, да је и службена Србија тежила истом циљу, као и остали јужни Словени.

После свих неуспеха, после Јелачића, Гарашанина, Владике Петра II Петровића, и после царског и просветно-културни живот и онемогућавао сваки рад виђенијим људима, појављује се **Јосип Јурај Штросмајер,** најмаркантнија личност тадашњег политичког доба. Његов рад не можемо никако оделити од рада најбољег му пријатеља, историчара Фрање Рачкога.

Рођен је у Осијеку, у сиромашној породици. Његова каријера духовника била је сјајна, а била је запажена и његова ученост и активност. Његово школовање било је под снажним утицајем Коларова свесловенства и Гајева илиризма, које душом и телом пригрли. Али под апсолутизмом његова делатност своди се на уређење ђаковачке бискупије, која се протеже на католике Босне и Срема. Према томе, Штросмајер је већ у самом почетку дошао у додир са Србима, православљем, добро их упознао, а по природи толерантан, и заволео их. Престанком апсолутизма, 1860 год., видимо Штросмајера како се одмах баца у политички живот. Постаје члан Бечког државног већа те исте године, и у том већу он се ватрено залаже да се у школе уведе народни језик, и да се, што је исто тако значајно, припоји Далмација Хрватској.

Штросмајеров рад био је културно-политички. Штросмајер је наиме видео да се најбоље просветом долази к слободи, па и његово гесло гласи: „Просветом к слободи". Видео је колико је потребно оснивање једног културног центра, око кога би се окупили сви уметници и књижевници, тј. сви културни радници, и који би био расадиште културе за јужне Словене, и тиме их еманциповао од страних утицаја. У свом говору, у Хрватском сабору, Штросмајер у једном хисторијском говору залаже се за оснивање Академије и Универзитета, и истиче њихову задаћу. Треба подићи књижевност и омогућити деловање људима ума, створити јединство књижевности и културе, — и омогућити стварање народне интелигенције, у интересу целог Словенског југа. — И заиста, после много перипетија, буде призната **Југословенска Академија знаности и уметности,** 1867 године, и под покровитељством Штросмајеровим започиње рад. Тајник је био његов сарадник, Рачки. Ту је и дошло до пуног изражаја његово деловање. Касније, 1874 год., његовим настојањем основано је загребачко свеучилиште и галерија слика, најбогатија галерија у Хрватској. Као видан културни споменик, и велико архитектонско дело, сазидао је катедралу у Ђакову. На њој је показао сав свој префињени укус. Многе младиће и уметнике је помагао. Штросмајер је био мецена широке руке за све шта је видео да је вредно пажње. Као такав, помагао је образовање многих генерација.

Радио је много и истрајно целог живота на зближењу православне и католичке цркве. Доказ је посвета катедрале у Ђакову, која гласи: „Слави Божјој јединству цркава, слози и љубави народа мога!" Заступао је мишљење да треба жртвовати понешто и са једне и са друге стране, да се дође до слоге, и да се тиме народ зближи. Он је на томе радио, колико у својој бискупији, толико и у свету. У Ватикану залагао се за то гледиште. Његови напори имали су

Osam Saveznih tečajeva

Povezani božićni raspust ove zime odlično je iskorišćen od strane saveznog načelništva. U kratkom vremenu od 22 decembra do 8 januara održano je osam raznih saveznih tečaja, koji su smišljeno i sa vaspitnim planom, određeni u glavnom za **naraštaj.** U ovako malom vremenskom razdoblju, ovakav broj tečaja i slušalaca nije se još zabeležio u našem sokolstvu, o čemu je već pisao „Sokolski glasnik“.

Prema izveštajima voćstva, svi su tečaji **uspeli vrlo dobro.** Imali su **opšti vaspitni karakter sokolski, navikavali su slušaoce na disciplinu, red, jednaki napor, požrtvovnost, zajednicu, istrajnost i t. d.** A pritom su osposobljavali sokolske omladince u stručnom i vaspitnom pravcu za **buduće** vodnike u jedinicama, u pojedinim granama i u opštem sokolskom životu. Ovim konstruktivnim delom može biti zadovoljno i Savezno načelništvo, i sam Izvršni odbor uprave Saveza, koji je pokazao razumevanje za sve te tečaje i pomagao ih.

No je li to sve? Ili pak treba da se ujedinimo u težnji, **da uspeh sa ovih 8 tečaja bude trajan, da ima radan i realan odjek u jedinicama, i da se svi slušaoci marljivom istrajnošću odazovu svojoj dužnosti, koja im tek nastaje, još u većoj meri, posle završenih tečaja?**

Pomenutih 8 tečaja završilo je svega **217 slušalaca** i to ovako: Tri smučarska tečaja naraštajaca na Kopaoniku, Jahorini i Pohorju pohađalo je **64 naraštajaca.** U dva tečaja za vežbačice višeg odeljka takmičenja članica najstarijih naraštajki bilo je **42 slušateljke.** Dva tečaja naraštajaca, sa preglednim takmičenjem u Zemunu i Ljubljani, završilo je **68 slušalaca.** Tečaj za košarku naraštaja u Beogradu završilo je 25 naraštajaca i odvojeno 18 naraštajki, svega **43 naraštaja.**

Analogno tvrđenju voćstava i štampe, o postignutom uspehu, **ukupan broj od 217 slušalaca imao bi mnogo da znači.** Taj lepi broj imao bi da se uskoro vidno oseti i radom u našim jedinicama kad smemo tvrditi da smo sa njima postigli uspeh na pomenutim tečajevima. — U protivnom slučaju, **ne bi vredilo te tečajeve uopšte priređivati!**

Svakako da ovu delatnost svršenih tečajevaca očekuje i savezno načelništvo, nadležne župe i jedinice; a moramo verovati da želju za takvim radom imaju i slušaoci tečajeva. Za to su tečajeve i pohađali. Da bi međutim ta želja bila **ostvarena,** da bi uspeh sa tečaja bio **potvrđen delom** u jedinicama, potrebno je da priređivači i slušaoci **svoj rad** nastave u zajedničkoj vezi i dalje. Evo kako:

Jasno je da se sami **slušaoci ne smeju zadovoljiti svojim prvim, tek pripremnim uspehom** na tečajevima. To ukratko znači da se moraju i dalje, stalno i svestrano — **usavršavati,** da bi što više drugima od sebe mogli dati. Istovremeno pozitivnim radom moraju **primenjivati** u svojim jedinicama sve što su na tečajevima naučili. Najzad moraju se istrajnim radom odužiti svim onima koji su im omogućili boravak, stručno znanje i uvežbavanje na tečajevima. Sve ovo im je sokolstvo **dalo,** oni su taj dar primili, **i od dužnosti koja** ih očekuje ne može ih osloboditi niko, a najmanje njihova sokolska svest i savest.

Drugo: O svršenim slušaocima; t. j. o njihovom daljem usavršavanju i radu mora da se vodi nadležna **evidencija** saveznog, župskih **i društvenih** načelništava. Ova se evidencija ima voditi ne samo kartotekom brojnoga stanja slušalaca, već **i stvarnim potpomaganjem u njihovom nastojanju, radu, usavršavanjem do potpuno spremnih, stručnih vodnika i vaspitača.** U protivnom će pravi cilj svih ovih tečajeva biti neoprostivo **oslabljen,** ako ne i **promašen.**

Ova svestrana i zajednička saradnja i evidencija neizbežna je utoliko pre, što su slušaoci svih tečaja, sem članica mahom **naraštajci i naraštajke,** dakle još mladi i neiskusni, pa ih treba i **dalje upućivati i voditi,** do potpune samostalnosti. Ova je saradnja nužna još i sa razloga što želimo da sa slušaocima, odnosno sa njihovom **radnom istrajnošću, pređemo bolje** nego u ranijim vremenima. Pa kad smo mogli i umeli uložiti sve za uspeh na tečajevima, moramo umeti da taj uspeh i **produžimo.** Ne sprovedemo li to, preti nam stara, nepobitna istina: **Ako ostavimo same sebi, t. j. bez nadzora, bez pomoći i radne evidencije, svih naših 217 svršenih slušalaca,** koje smo svakako zadobili za rad prvom stručnom i drugom pripremom, onda se moramo pomiriti već unapred s tim, da ćemo ih **postepeno gubiti, ranije ili docnije.** O prošlim gubitcima suviše nam jasno govore mnogi primeri sa slušaocima prednjačkih i drugih tečaja.

Miroslav Vojinović

Prvi zamenik Saveznog starešine, Dr. V. Belajčić, sa pretstavnicima **vojske i vlasti na Saveznim smučarskim utakmicama, 2 februara**

Šefovi i njihovi glasnici

Nedavno je politički naslednik Dr. Korošca, Dr. FRAN KULOVEC, **održao je u Celju govor, u kome je izričito pozvao na okup sve stranke i sve krugove u Slovenačkoj, sem komunista, ističući potrebu primirja u sadašnjim trenutcima i želju da nastane saradnja između stranaka, zbog narodne budućnosti.**

Govor Dr. Kulovca **je naišao na prijatan odaziv kod drugih stranaka u Sloveniji, a naročito kod svih konstruktvinih elemenata, koji već odavna, sa JUGOSLOVENSKIM SOKOLSTVOM na čelu, traže da se u današnjim ozbiljnim vremenima ostave po strani sve stranačke prepirke i da se sve narodne snage slože za opšte dobro. Jedini koji je držao do toga, da pokvari utisak govora svoga šefa, bio je list „Slovenec“, nadodavši, kao uslov za to primirje, — da sve stranke i sve grupe treba da se podrede ljudima oko „Slovenca“!**

*

Sličan slučaj se dogodio i sa jednim govorom BANA ŠUBAŠIĆA, **u Dubrovniku. Dok je beogradska štampa naročito podvukla vrlo razumne banove reči, kazane dubrovačkim nastavnicima, — da omladinu vaspitaju, „bez obzira na političke promene i režime, jer su režimi prolazni, a država je večna“, — nismo ni u jednom zagrebačkom listu, a najmanje u nekom od onih koji su bliski g. Šubašiću, mogli da nađemo n traga od tih reči...**

To su oni, koji bi hteli da budu i nad popom pop!...

„Hrvatski Dnevnik“ o banovini Hrvatskoj u Jugoslaviji

Na uvodnom mestu se osvrćemo na jedan pasus nedavnog uvodnog članka u **„Hrvatskom dnevniku“,** koji je od naročitog značaja za položaj jugoslovenski orijentisanih elemenata u Banovini Hrvatskoj. Ima u tom članku, međutim, i nekoliko značajnih konstatacija, koje vredi podvući. Tako **n. pr. „Hrvatski** dnevnik“ piše:

„Okruženi sa sviju strana državama, u kojima vlada najveća disciplina, i mi moramo čuvati disciplinu na svojemu narodnom području. Ta je disciplina jednako potrebna na sektoru našeg unutrašnjeg političkog života, kao i na sektoru vanjske politike. Kao što se ne može dopustiti, da pojedinci svojim ispadima smetaju u provedbi korektne vanjske politike, isto tako oni svojim ispadima ne smiju ometati djelo izgradnje Banovine Hrvatske i učvršćenja položaja hrvatskog naroda. Novinstvo je međutim moglo zabilježiti nekoliko incidenata, koji su doduše djela pojedinaca, ali koji se ne mogu trpjeti“.

Nakon te opomene frankovcima, „Hrvatski dnevnik“ nastavlja:

„Kad se znade, da banovina Hrvatska ni u godinama najbolje žetve nema toliko žitarica, da bi se mogla sama prehraniti, jasno je, da smo upućeni na uvoz iz drugih banovina. NALAZEĆI SE U SASTAVU JUGOSLAVIJE, BANOVINA HRVATSKA MOŽE USPJEŠNO SVLADATI POTEŠKOĆE KOJE JOJ SE U TOME PRAVCU NAMEĆU. Isto tako istočni krajevi Jugoslavije mogu se bez poteškoće opskrbljivati ogrijevnim drvom, jer se u Jugoslaviji nalazi šumama bogata Hrvatska. Kao što se vidi, MEĐU NAMA POSTOJI ZAJEDNICA INTERESA I NA GOSPODARSKOM PODRUČJU. Lojalna i dobro organizirana suradnja na tome području korisna je za sve nas. Kada ne bi bilo uvjeta za tu suradnju, našle bi se u vrlo teškom položaju i banovina Hrvatska i svi ostali sastavni dijelovi Jugoslavije“.

Kao vrlo značajan, treba zabeležiti i pasus, u kome „Hrvatski dnevnik“ priznaje, da je dvadeset godina opozicije smetalo da se razviju sve sposobnosti njihovih ljudi, i da „nije dosta, da je neko glasao za Dr. Mačeka i da je držao vatrene govore“, pa da odmah traži da zauzme važna mesta.

успеха само делимично, јер је барем настала трпељивост између православаца и католика. — Сам Штросмајер, као поглавар католика у Србији, ишао је више пута у Србију и био упознат са њеним виђенијим личностима. Тако је ступио и у додир с књазом Михајлом. С њиме је био у присним односима, те су често измењивали мисли ширег значаја.

Везе између Штросмајера и Србије настављене су и за време намесништва, те му је српска омладина, при доласку у Београд, 1868, приредила одушевљене манифестације.

Штросмајер је врло мало писао у облику књиге, записа. Једино његова писма Рачкоме сведоци су његове писане речи. Али као говорник био је чувен. Његово реторство било је класично; у њему се одржава његова образованост и интелигенција. Његови су говори увек побуђивали велику пажњу, јер су то често били програмски говори југословенске идеје, а његов најбољи сарадник, Фрањо Рачки, разрадио је детаљно идејну страну југословенства. Сам је Рачки сносио највећи терет оне непрекидне, али потребне борбе преко новина и говора, које је требало сносити да се идеја одвија. Плод његова рада били су многи чланци, у којима се видео сав замах југословенске мисли.

Елеменат Штросмајерове државе био је народ и његова свест, а не историјско право, као код праваша. За то треба да се народна свест буди, а то ће се постићи најсигурније просветом. Увек наглашује, да су Срби и Хрвати два племена истога народа, и што је једноме корисно, другоме не може бити штетно. По њему посебни индивидуалитети створени су под утицајем столећа и туђина, па их треба изгладити, да будемо опет једно. — Штросмајер сматра, да је једино исправно и трајно решење српског и хрватског питања у народном јединству, у смислу југословенства. Штросмајер и Рачки никад нису давали југословенству српски или хрватски карактер, па је њима југословенство синтеза свега доброг у хрватству и српству, али очишћено од сепаратизма и тежње за хегемонијом. Тако је југословенство синтеза, а не негирање хрватства и српства; али да свако племе, улазећи у Југославију, нешто жртвује од својих особина у корист целине. Да су увек тако идеално и мислили, југословенски осећали, види се, што је Штросмајер имао смелости да и Академији даде име „југословенска“.

Југословенство је тако заменило илирство, и у том смислу наставило са деловањем. Им југ ћи пред собом само крајњи циљ, они нису тежили да се пом ћу њега дочепају власти и угледа. Увек су остали скромни борци велике идеје, којој су се потпуно предали, и душом и телом. — Осећали су како их само јединство Срба и Хрвата може спасити од раља незаситљивог Беча и Мађара“, и да никад не што, што је једноме корисно, не може да буде другоме штетно.

Колико је Штросмајерова вера била чврста у коначну победу југословенства, види се из писма Рачкоме: „Ја нећу додуше доживети ослобођење и уједињење нашега народа, али он ће једном јамачно ослобођен и ускрснут бити.“ А ево и других: „Најкрајњи циљ заједничких тежњи и заједничког рада народнога, код Хрвата, Срба, Словенаца и Бугара, треба да буде њихово уједињење у независну, слободну, народну и државну југословенску државу“.

У једној малој средини, као што је била наша прераратна, чудно је изгледала широка концепија југословенске идеје. Свој је полет она лагано остваривала, али је њена појава ипак била природна. Њу је прихватила највећим делом интелигенција, а она је дошла до свог пуног замаха после 1900 године, у доба Српскохрватске коалиције. За изграђивање њеног снажног напретка морамо бити захвални Штросмајеру и његовом сараднику, Рачкоме. Да није било идеализма, интелигенције, неуморне акције и дубоке вере једног Штросмајера, југословенска би идеја још дуго чекала свога родитеља. Штромајером добивамо творца идеје, њему морамо бити захвални, што је југословенство изграђено пре државе и што је оно инспирисало људе за многа дела. Без Штросмајера и његовог дела тешко да би у тако кратко време могла да се, не створи, него прими као стварност, Југославија.

Дивна је лепота и величина идеје, као што је силна била љубав Штросмајера за њу! — Није он дочекао остварење Југославије, али његов дух, његови идеали нама су блиски, нама који симболишемо младост Југославије. Југославија је идејно имала свој лик, чекало се само на погодан тренутак и на човека, који ће повести борбу за народну слободу и уједињење. Чекало се годинама и осећало се да се ближи тај велебни час, да се јавља човек достојан, да мачем оствари пут народном ослобођењу.

Жељко Баћић, матурант

Соколско друштво Београд II, са Жупом Београд подижу дом!

Соколско друштво Београд II, које спада у ред најагилнијих друштава у београдској жупи, већ 14 година вежба у нездравим просторијама сутерена школе код Саборне цркве. Упркос томе, соколско друштво Београд II има данас преко 800 припадника, од којих су 600 активни вежбачи. Тих 600 вежбача, треба да прође двапут недељно кроз вежбаоницу. Како? Где?

На главној годишњој скупштини друштва, одржаној прошле недеље, пао је закључак, да се завет, дат у почетку Соколске Петрове петолетнице, изврши до краја. Завет је гласио: **сазидати дом**, па је скупштина закључила да се дом подигне, и то што пре! Жеља је изражена да се то учини још ове године и да се дом освети на рођендан Њ. В. Краља, 6 септембра. Хоће ли се то моћи, зависи и од помоћи надлежних, и од прилога родољубивих грађана, којима је стало до одгоја деце у соколском и националном духу.

Соколско друштво, на чијем челу се налази агилни старешина, Инж. **Лазар Костић**, потпретседник београдске општине, на то много рачуна. Деца, учлањена у друштву, су већином деца имућних родитеља, који би, и уз мањи прилог допринели општој ствари, а њихова би деца била васпитана у лепим и хигијенским соколским просторијама. **Општина града Београда**, која увек соколству излази у сусрет, подарила је земљиште за градњу дома, на Зеленом Венцу, испод пијаце.

ДАР БР. В. МИТИЋА

Ценећи рад соколства, београдски трговац, брат **Влада Митић**, који је, као члан друштва, присуствовао скупштини, обећао је прилог од 100.000 динара, с тим да одмах даде 50.000 динара. Овај прилог скупштина је поздравила веома топло, и то треба да послужи као пример. Брат Влада Митић је већ раније поклонио Соколском друштву Београд II, скупоцену заставу, која је коштала више од 50.000 динара, и спада у најлепше соколске заставе Београда, па је тој застави и кумовао.

Престоничка соколска жупа такође животари у малим и тесним просторијама. Да би и жупа дошла до лепших просторија, решила је, да тај дом зида заједно са поменутим друштвом. Жупа би у дому имала све потребне просторије и интернат за одржавање течајева са малом вежбаоницом, док би друштво имало остале просторије.

Ради се на оснивању Одбора за градњу овог дома, који је очекује да ће родољубиви грађани прилозима омогућити што брже његово остварење.

Иван Седлачек

Одјек Мојковачке прославе

Соколска жупа Цетиње није дозволила да неопажено прође један историјски датум од прије четврт вијека. На скупштини Савеза Сокола, старешина жупе Цетиње ставио је предлог да се прослави **25-годишњица Мојковачке битке**. И заиста, Савез је то прихватио и прослава је обављена.

Наша штампа показала је пуно разумијевања за овај велики историјски датум. Наш радио поклонио је пуну пажњу, а наши прваци на челу са прослављеним армијским генералом, г. Миланом Недићем, дубоко заронише у душе свих синова нашег крша. Одјек је био велик, у срцима свих учесника, у срцима свих оних који своје драге и миле оставише на бојном пољу, у срцима свих родољуба. Но најтоплији одјек имао је код наше витешке војске, а поготово Зетске дивизиске области, што се разабире из писма **Команданта генерала г. Миленка Варјачића**, упућеног претсједнику Одбора за подизање споменика. У писму се, између осталог, каже:

„Поштовани и драги бригадиру, Мојковачка битка, као што је знано, светлеће родољубљем у нашем народу вјечно, надахњујући покољења истином: да је витешки дух основа нашег народног живота и најсигурнија залога за слободу и свеколики напредак отаџбине.

Зетска дивизија васпитана духом јунака из мојковачке битке, као и многих других славних битака непоколебива је у вери и снажним војничким духом креће стално напред. Зато сам поносан и витешки срећан што њоме командујем и што са сигурношћу утврђујем:

да садашњи борци зетске дивизије знају и умеју обезбедити на најбољи начин отаџбину и ово животворно жариште наше националне свести духа и душе, и да ће храбрости и пожртвовању за Краља, Народ и Отаџбину бити достојни потомци, те јунаци над свим другим јунацима.

С тим духом зетска дивизија, сви њени официри, подофицири, каплари и редови, с радошћу и захвалношћу прихватили су предлог да потпомогну Вашу племениту мисао о ПОДИЗАЊУ СПОМЕНИКА ИЗГИНУЛИМ ЈУНАЦИМА У МОЈКОВАКОЈ БИТЦИ. Све у свему: да се и доцнија покољења, докле траје сунца и месеца, напајају и васпитавају делима најбољих синова отаџбине.

У том циљу зетска дивизија прилаже за споменик свој прилог у суми од 9.729.— динара.

Одјек прославе Мојковачке битке је био попут одјека чефердара Мандушића.

Г. Милошевић

BUKVARI ZA TEČAJEVE I BUKVARI ZA SAMOUČENJE

Iako smo jasno i potanko objasnili značenje naših bukvara za samoučenje ipak mnoge jedinice nisu shvatile njegovu namenu nego ga traže kao pomoćno sredstvo za održavanje tečajeva. Međutim ovaj bukvar nije namenjen za tu svrhu, nego za samoučenje pojedinaca, uz malu pomoć pismenih. Kao pomoćno sredstvo za održavanje tečajeva Savez je već pre dve godine izdao odličan bukvar, „Soko“, uz cenu od 5 dinara. Ove jedinice koje nameravaju da održavaju tečajeve, treba da naručuju ove bukvare „Soko“, a za samoučenje pojedinaca treba naručivati: „Bukvare za samoučenje“ koji staju 50 para, zajedno sa uputstvima. Obadva bukvara naručuju se kod Saveza sokola.

Кратке вести из нашег соколства

Пишу нам из Суботице: Соколско друштво Суботица-Матица има 10 соколских чета које су поређане од Суботице на север дуж државне границе и као мале оазе окупљају вредне ратаре на соколски рад. Једна од тих је чета Мали Бајмок, која је основана 1934 године. Чета најактивније ради, броји укупно 164 припадника. Прошле године одржане су 2 академије, 23 села, 2 састанка свог чланства, соколска смотра итд. Приходи чете износили су 23.701 динара, а расходи 10.668 динара. Чета има Предњачки збор, Дилетанску секцију, књижницу. Вежба се редовно. О раду води се дневник.

За успешан рад чете имају највише заслуга старешина Милашин Стеван, тајник Милашин Фрањо, начелник Орчић Иван, просветар Мамужић Фрања, благајник Кристић Јован и браћа из Управног одбора.

*

Соколска чета у Гораждевцу, код Пећи, са омладином из општине гораждевачке, у оквиру завета С. П. П., приредила је успелу забаву на Св. Саву са обимним програмом, који је успео потпуно, нарочито драма „Под страшним крстом“, коју су приказали Соколи и омладинци. Предавање о улози омладине одржао је Б. Радовић. Приход предат је управитељу школе за фонд сиромашних ђака.

*

Луткарско казалиште Соколског друштва у Дугој Реси дало је претпрошле суботе другу претставу. Пред дупком пуном двораном даван је комад „Зачаране пилуле“. Дилетанти су одушевили децу и одрасле, а такође и реприза која је давана други дан опет пред пуном салом. После претстава настављена је забава са бираним програмом. Казалиште дугарешког сокола наилази на све већи одазив код чланства и грађанства, које ће ових дана понова бити изненађено новим комадом.

Ф. К.

*

Дилетантска секција Соколског друштва у Јагодини отворила је сезону познатим комадом „Моравка“. Секција ради већ дуго година са успехом, али ове године услед одласка многих дилетаната на вежбу закаснила је са својим радом. Комад је врло лепо изведен. За наредну приредбу спрема се „Породица Бло“.

Дилетантска секција сокола у Јагодини има најмодернију позоришну бину, на коју је утрошено преко 100.000 динара.

*

Соколска чета у Средској, жупа Скопље, развија активан рад у бројним отсецима, од којих је нарочито агилан позоришни отсек. Млади дилетанти давали су са успехом „Кнеза Иву од Семберије“, а нараштаји „Абуказемове папуче“. Обе претставе биле су одлично посећене, а глумци срдачно поздрављени. И материјални успех био је неочекиван. Чета ради на подизању дома, који ће бити центар културне делатности.

*

Народна читаоница и књижница у Кулен Вакуфу приредила је 26 јануара веома интересантно предавање на тему „Философија живота“. Предавач, апсолв. философ, брат **Баратински Вјачеслав**, био је због ведрине погледа на улогу савременог човека у стварању бољег живота од многобројних слушача награђен топлим одобравањем.

За успешан рад читаонице нарочито су заслужни, д-р О. Куленовић претседник и М. Куленовић тајник.

*

Соколско друштво Смедерево ради успешно у свима правцима. За ову годину створен је посебан план рада, према којем ће бити подигнут леп соколски дом, у сарадњи са друштвом резервних официра. За дом је град дао бесплатно земљиште. Биће основане позоришна и музичка секција и одржане бројне приредбе у Смедереву и околини, за које се већ чине припреме.

*

Пишу нам из Тузле: Соколска чета Теслић—Бадић држала је до сада своје састанке у једној општинској згради, која је општини потребна свега два три сата недељно. Међутим је, и поред тога, на сам дан годишње скупштине, чета добила налог од претседника општинске управ, Авде Феризбеговића, да одмах испразни просторије. Овај чин је уследио без икаквог разлога, што је изазвало незадовољство код свих овдашњих родољуба.

*

Razstavo sokolskega tiska je priredilo Sokolsko društvo v Slovenski Bistrici v nedeljo dne 2. fbr., v Okrajni hranilnici. Na rasztavi je bil prikazan ves jugoslovenski sokolski tisk od predvojne dobe do danes, ter glasila ostalih slovanskih sokolskih savezov ter Sokolov iz Amerike. Zanimivo razstavo si je ogledalo skoro vse članstvo in mnogo ostalega občinstva.

*

Sokolsko društvo v Slovenski Bistrici je priredilo, pod vodstvom brata župnega prednjaka, **Milana Oria**, štirinajstdnevni prednjaški tečaj. V tečaju sodelujejo tudi bratj iz čet Laporje in Črešnjevec. Tečaj obiskuje 24 članov in naraščajnikov.

*

27 januara održala je sokolska četa Borovo Svetosavsku zabavu, koju je otvorio brat starešina Dejanović. Odigran je pozorišni komad: „Kako se nekad umiralo“, od Stevana Smiljanića, uspešno. Imponiralo je i slobodno nastupanje seljačke braće i sestara.

I ostale tačke izvedene su uspešno.

*

Соколско позориште у Великој Кикинди приказало је 2 фебруара Ђоровићеву драму „Ајшу“, чија је премијера успела у режији прочелника позоришта, бр. Љубомира Трпковића. Декор су израдили браћа Ђ. Брацован и Д. Богарошки, давши успело све битне карактеристике херцеговачког колорита, а народне песме припремио је бр. Франта Вах. Игра глумаца била је на висини, а нарочито су се истакли Слободанка Ацигаи и бр. Љ. Трпковић. Било је присутно преко 700 одушевљених гледаоца, нарочито школске омладине.

Поред осталих, присуствовали су, бр. др. П. Бојанић, ст. друштва; бр. др. И. Синдик, дирек. гимназије; бр. Л. Продановић, упр. грађ. школе; бр. П. Ердељан, зам. старешине и др. „Ајша“ биће још овога месеца на захтев публике поновљена два пута у Вел. Кикинди, а на позив соколских друштава даваће се у Мокрину, Новом Бечеју, Бочару, а евентуално и у другим местима.

*

Позоришни одсек соколског друштва Петровград „Матица“ одржао је комеморативну представу, за успомену на трогодишњицу смрти нашег највећег хумористе и комедиографа, Бранислава Нушића.

Брат Сима **Цуцић**, је изнео живот и рад писца, чију „Ожалошћену породицу“ извели су браћа чланови позоришног одсека, и то: Н. Мељничук, редитељ, Л. Богдановић, В. Григоров, С. Недељковић, Б. Милић, С. Милић, и М. Гардиновачки, и сестре: Д. Недељковић, С. Јоцић, М. Јосимовић, С. Венцел, и А. Берковић, који су доказали да неизостају иза професионалних глумаца и да заслужују назив одличног соколског позоришта.

Важно је напоменути да је овај позоришни одсек већ пре две године славио 20 годишњицу рада. Он из недеље у недељу лепим репертоаром задовољава петровградску публику.

*

Sokolsko društvo Bijela (Boka Kotorska) po otvaranju doma, razvilo je svestranu djelatnost. Organiziran je pjevački zbor, pod vodstvom br: Mata Đuranovića, reorganizovana je muzička sekcija, koja svake nedjelje priređuje čajanke, a koju vodi br. Vido Mirković. Diletantska sekcija, pod vodstvom br. Maksima Zlokovića, prosvetara, požnjela je i do sada zavidan uspjeh, jer je dala dobre komade, koji su oduševili mnogobrojne gledaoce. Društvo je priredilo vrlo uspjelu proslavu Sv. Save i Štrosmajera. Priredbu je otvorio br. Ivan Slaby. Društveni hor je otpjevao nekoliko pjesama, pa je izveden na opšte zadovoljstvo pozorišni komad „Knez Ivo od Semberije“, od Br. Nušića. **B.**

*

Sokolsko društvo u Velој Luci priredilo je 2 o. mj. Sokolski ples, koji je materijalno i moralno lijepo uspio. Dvorana je bila ukusno dekorisana, što ide u čast mladoj braći i sestrama koji su u taj rad uložili mnogo truda. Birana je i kraljica plesa za koju je izabrana naraštajka, Mladenka Padovan. Ples je u lijepom raspoloženju potrajao do kasno u noć i ostao je svima posjetiocima u ugodnoj uspomeni.

*

Diletantska družina i pjevačka sekcija **Sokolskog društva Kastav** gostovale su na priredbi Radničkog potpornog i poučnog društva „Sveti Mihovil“, iz Rubeši, koja se davala u Dražicama—Zametu. Pozorišna sekcija dala je dve šale: „Moderno“ i „Nova godina“, od Miloševića-Gara, a pjevački zbor otpjevao je nekoliko pjesama. Izvođači su bili srdačno pozdravljeni od brojne publike.

У месецу соколске трезвености

У односу на алкохолизам соколство мора имати и јасан став и одређене поступке

Нећемо да скидамо с дневног реда питање односа соколства према алкохолизму све дотле док последњем соколском припаднику не буде тај ондос јасан и док се из начелног става не изведе и практично држање свих сокола и соколских организација према томе питању. Зло је, о коме је реч, толико тешко, и сваким даном теже, да нећемо допустити да пред њим заспе наша национална савест и да ослаби пажња која се том злу мора из соколских редова посвећивати.

Истина је једно: нико не оспорава данас да је алкохол зло за **појединца.** Не оспорава то јер би дошао у сукоб са утврђеним резултатима медицинске науке.

Нико не оспорава да је алкохол зло **за породицу,** јер би био демантован очевидним и жалосним доказима који се намећу из свакодневних породичних трагедија чији је корен алкохолизам. Утврдили смо испитивањем у једном повећем месту на нашем Југу да је 40 породица или потпуно угаснуло или остало на задњем изданку. Установили смо даљњим испитивањем да је око 30 породица нашло своју пропаст у алкохолизму који се после јавио у облику туберкулозе и других болести.

Нико не оспорава нити може да оспори да је алкохолизам несрећа за **друштвену и националну заједницу** јер је економски упропашћава, социјално слаби и биолошки уништава. Пре неколико година установљено је тачним статистикама да само нашу земљу стаје алкохолизам преко седам милијарди динара годишње.

Нико не може оспорити нити спори да алкохолизам у једном народу не може да иде заједно са његовим тежњама за општим напретком и да он слаби његову снагу у такмичењу народа и држава. Нигде последњих деценија није објављен ниједан чланак ни мишљење у прилог алкохолизма; нигде није нико покушао да брани мишљење да алкохолизам није зло и тешко зло за појединца и друштвену заједницу.

Па зашто свет ипак гледа харање алкохолизма са једном преступном индиферентношћу и зашто борба против алкохолизма не налази потребан број сарадника нарочито у оним редовима који би по свом образовању могли добро да сагледају сва његова зла и да уђу у борбу против њих.

Само зато што је замрла савест оних који би требали да воде и одговарају за живот и напредак друштва, нације и државе; зато што је дух разоноде малих ситних и бедних индивидуалних уживања ушао у срца и савести савременика и растаче њихову племениту конструктивну амбицију за борбу и жртву у служби великих идеала напретка.

Није алкохолизам у данашњем времену само једна чињеница, него један **сигнал!** Оваква индиферентност према развијању алкохолизма је симптом болесног духа савремених генерација, симптом о присуству онога рушилачког расположења савремених маса које траже најмању разоноду и избегавају и најмањи напор и ископчавају се из онога духа пожртвовања и прегарања којим се једино стварају велика дела и утире пут сваком напретку.

И као што соколство мора да буде елитна организација у односу на тај дух, као што соколи морају бити национална елита у том смислу да се, обричући се идеалу жртве и службе заједници, издвајају радом и личним прегарањем као конструктивно водство из духа маса, тако се и у овом питању алкохолизма морају издвојити из духа индиферентности и са пуно моралне храбрости и свести о својој орговорности прићи одлучно решавању свог односа према алкохолизму и утврђивању свога става према том тешком злу. Јер не може се служити и Богу и ђаволу;

не може се читавим системом теловежбе ићи затим да се створи здраво тело а допустити да се другим путем преко алкохолизма уноси у то тело црв који растаче и парализше све напоре и настојања соколске теловежбе. Не може се у једној руци носити благослов соколског васпитања а у другој отров алкохола.

Из те лажне ситуације се мора наћи јасан став и проводити одлучно и консеквентно до краја. Говоримо то због тога што се појављују поступци и аргументи уосталом ретки и непопуларни у соколству који би хтели да измире соколство и алкохолизам или да нађу неки компромис између ова два неспојива принципа и да тиме ослабе чврстину конструктивног соколског става.

Међутим никакви аргументи, никаква тумачења, никаква објашњења не могу спојити ова два принципа. Па ако се појављују такви аргументи и такви покушаји онда они могу да посведоче једино то да

иза тих поступака и тумачења стоји и нејасан поглед на основне соколске циљеве и недовољно пробуђена и развијена соколска савест.

Соколство и алкохолизам не иду заједно. Они могу да живе само на штету једно другог. Соколство има због тога у борби против алкохолизма своје одређене задатке и свој јасан став. У идућем броју ми ћемо покушати да утврдимо те задатке и тај став.

Upoznavanje naše otadžbine u sokolstvu

Smatrajući upoznavanje naše zemlje jednim od uspešnih sredstava buđenja otadžbinske ljubavi, Savez Sokola je došao u vezu sa društvom »Putnik« i postigao sledeći sporazum:

»Putnik« je izradio niz predavanja iz pera naših najpoznatijih publicista. Ta predavanja „Putnik« stavlja na raspolaganje sokolskim jedinicama da ih neoštećena povrate Savezu posle upotrebe.

Predavanja su: o putovanju po Jugoslaviji; — o nepoznatim kutićima Prmiorja; — o dražima Južne Srbije; — o varošima našeg Primorja; — o Hrvatskom Zagorju; — o Kočićevoj Krajini; — o Hercegovini i Lici; — o bosanskim čaršijama i mahalama; — o dolini Radike do Ohrida; — o Timočkoj Krajini; — o Šumadiji i Šumadincima; — o lepotama Dunava i Panonske nizije; — o Muslimanima u Jugoslaviji itd.

Autori tih predavanja su: M. Marjanović, N. Bartulović, M. Mulalić, Dr. I. Nevistić, Ar. Mihailović, D. M. Šijački, D. Bjelovac, B. Tokin itd.

ISPRAVAK

U izveštaju o Saveznim smučarskim utakmicama, oštampanom na 4 strani, prošlog broja, kod Sokolske župe Sušak, treba da stoji, da je učestvovala **sa 10 (deset) takmičara, a ne sa 4. Molimo da se to ispravi.**

Sveslovenski ples u Borovu

Kao svake godine tako i ove Sokolsko društvo Borovo verno svojim tradicijama, priređuje Sveslovenski ples, 22 februara, koji će biti manifestacija naših narodnih umotvorina i plesova.

Celokupan program biće mnogo bogatiji nego ranijih godina, naročito zato što su najavili dolazak braća Bugari iz Sofije, koji su svoj repertoar popunili novim igrama.

Neće izostati i braća Ruski sokoli koji dolaze iz Novog Sada, a nadamo se i iz Beograda.

Nastupiće i članovi folklorne grupe baleta Narodnog pozorišta, iz Beograda, sa našim narodnim kolima „Južnosrbijansko kolo", „Hrvatsko kolo" i „Iz Dalmacije".

Naša je želja da i ove godine bude što veći broj narodnih nošnji.

Sa prošlogodišnjeg Sveslovenskog plesa u Borovu: Starešina i podstarešina, T. Maksimović i B. Jeričević, sa sestrama u narodnim nošnjama

Iz načelništva Saveza SKJ

GRADIVO ZA UTAKMICE

Izašlo je iz štampe takmičarsko gradivo za ovu godinu, za članove i muški naraštaj, kao prilog „Prednj. Zborniku br. 7. Potrebno je da sve župe odmah naruče ovu knjigu i da započnu sa pripremama. Knjiga se naručuje u robnom odeljenju Saveza SKJ — Brankova ul 30-III uz cenu Din. 10.— po komadu a uz unapred poslat novac, a takmičarske listine 1.— Din. po komadu.

TAKMIČARSKI RED ZA ČLANICE I Ž. NARAŠTAJ

Ovih dana izlazi iz štampe, kao prilog „Prednjačkom Zborniku", takmičarski red SSKJ, za članice i ženski naraštaj, za ovu godinu. Svakoj župi ćemo poslati izvestan broj knjižica, na račun „Pomoći župama za stručni rad žena".

Upozoravamo, **da za utakmice važe samo propisi ovog takmičarskog reda.** Sve ranije izdate objave i propisi po ovome ne vrede

Sokolstvo u štampi

List **„Jugosloven",** koji izlazi u Velikoj Kikindi, piše o zadacima sokolstva u današnjem trenutku, pa kaže:

„Celokupno naše sokolstvo odlučno ističe, da stoji nepokolebljivo verno na svojim uzvišenim sokolskim demokratskim načelima, i da od njih ne odstupa. Ono, takođe, naglašava da je potpuno svesno tragike našeg doba, ali da ono ne gubi veru u pobedu pravde i da ustrajno radi za njega.

Jugoslovensko sokolstvo smatra, da je danas neophodno potrebno, da je ceo naš narod složan, sudbinski povezan i ujedinjen na zajedničkom poslu oko očuvanja slobode, nezavisnosti i integriteta ove naše krvlju oslobođene i ujedinjene zemlje. Protiv svih onih, koji drugčije žele i rade, sokolstvo ustaje najodlučnije i beskompromisno".

•

Poslednji broj **„Sokola na Jadranu",** organa primorskih sokolskih župa, koji izlazi u Splitu, između ostalog zanimljivog sadržaja, objavljuje i članak **„Sokolstvo i vojska",** u kome kaže:

„U ovoj teškoj zbilji, mnogo jače nego u danima slavlja i proslava, sokolstvo je, slušajući govor srca, osjetilo, a da o govoru uma i ne spominjemo, potrebu što toplije veze između sokolstva i vojske, kao i potrebu da sve svoje sile, umne, duhovne i fizičke stavi vojsci na raspolaganje. Ako se do sada govorilo o vezi između sokolstva i vojske, dakle ako se govorilo o dva faktora, koji ovaj vez sačinjavaju, današnja zbilja spaja ova dva faktora u jedan jedinstveni, te onaj jedan međusobni vez koji ih je povezivao, za nas sokole više ne postoji, jer smo sada sliveni u jednu jedinu dušu, u koju je sokolstvo unijelo svu svoju toplinu srca i visoku nacionalnu svijest, i ta je duša sada punija poleta, snage, odlučnosti i pripravna da dočeka svaku eventualnost."

•

„Sokolska volja", glasilo sokolstva Ljubljane donosi u 194 broju, uz ostali zanimljivi sadržaj, i značajan uvodni članak. Konstatujući da Dravski zbor broji 24.055 članova, člankopisac kaže, da od toga broja vežba samo 4.837, to jest samo jedna petina, a broj muškog naraštaja je manji od broja članstva, 3143:3029, list podvlači:

„Još jedan pojav nedovoljne organizovanosti našega zbora otkriva nam statistika: premalen broj sokolske dece. Sva društva u Dravskom zboru imaju zajedno samo 5042 muška i 5001 žensko dete. Razmera između vežbača, naraštajaca i muške dece prema vežbačicama, naraštajcima i ženskoj deci jeste: 3143:3029:5042 i 1694:2237:5001. A trebalo bi da su na svakog vežbača dva naraštajca ili četiri deteta, kako je to i bilo svojedobno u jugoslovenskom sokolstvu. Uzroci su razni, većinom nutarnje prirode i premale aktivnosti odgovornih činilaca u jedinicama. Ne sme se prešuteti, da je pomanjkanje dovoljnog broja spremnih i u omladinskom odgoju svestrano potkovanih vodnika i vodnica važan činilac i u velikoj meri razlog današnjem nezadovoljavajućem stanju. Imali smo prilike utvrditi da smo uopšte za uzgoj vodnika imali premalo pažnje i staranja, posebice za uzgoj omladinskih vodnika. Nećemo o tome unapred raspravljati, ali na načelnike naših jedinica postavljamo pitanje: kako je dragi brate, draga sestro, sa omladinskim kategorijama u društvu gde ti vodiš telesni uzgoj?"

Годишње скупштине соколских јединица

Годишњу скупштину Соколског друштва Цетиње отворио је старешина, брат К. Лигутић, после кога је говорио старешина жупе, брат Гавро Милошевић, истакавши напосе значај Петрове петољетке. У фонд је досада ушло преко 100.000 динара. Из извештаја види се активан и успешан рад у свима отсецима. Бројне приредбе, предавања, излети и наступи испунили су минулу годину. У нову управу изабрани су уз старешину Косту Лигутића и браћа: Ј. Мартиновић, М. Шпадијер, Бр. Кнежевић, С. Богдан, Н. Стојанов, Иво Иличковић и др.

*

Скупштину Соколског друштва Нови Сад у присуству 300 чланица и чланова, отворио је старешина брат Јован Тотовић, поздравивши присутног првог заменика старешине ССКЈ дра Владимира Белајчића, старешину Новосадске жупе, брата дра Игњата Павласа и остале. Старешина Жупе брат др. Павлас је захвалио се на поздравима, изразивши при томе убеђење да ће соколи заслужити назив неимара нације и отаџбине. Југословенски соколи знају само за једну идеологију — идеологију соколску, идеологију словенску...

Тајнички извештај поднео је брат Милан Андрић, начелнички извештај брат Милош Радосављевић, извештај о Петровој петољетци брат Милан Петровић, благајнички извештај брат Ђорђе Илић, извештај о Дому брат инж. Душан Тошић, извештај о раду Руског отсека брат Ф. Калишевски, извештај о Просветном одбору брат Миодраг Јовановић, статистички извештај брат Милорад Ћирић и извештај Надзорног одбора брат Никола Ивановић. Из свих извештаја види се да је рад Соколског друштва био успешан и плодан, иако прилике за нормалан рад нису биле најповољније. Брат др. Душан Орешковић, уз сагласност скупштинара, одао је признање управе на успеху. Говором брата старешине о финансиском стању друштва и о начину да се оно побољша, завршена је скупштина.

*

Sokolsko društvo Niš „Matica“, održalo je svoju redovnu godišnju skupštinu, 27 januara, koju je otvorio brat Nenadović, napomenuvši da je rad u minuloj godini izvođen pod vrlo teškim prilikama. U zajednici sa Sokolskom župom i društvom Niš I, proslavljeni su 6 septembra, 9 oktobra i 1 decembra. Društvo je u tehničkom pogledu bilo veoma aktivno, i ako je zbog zauzeća sokolane moralo da vežba po drugim zgradama. Društvo ima članstva 276; na svome području ima 20 četa, sa 1.560 članova. Društvo raspolaže nekretninama u iznosu od 396.000 dinara. Lista nove uprave je primljena jednoglasno. Izabrani su: starešina, brat Stevanović Milan, zamenici Nenadović Jevrem i Milosavljević Dragi, načelnik Nikolić Ratko, zam. Marković Vojislav i Todorović Zisi, načelnica Conić Gavrila, zamenica Nikolić Budimka; tajnik brat Đurašković, zamenik Marković Sreten, blagajnik Mihailović Ljubomir, prosvetar Todorović Dragoslav i drugi. SAM.

*

Соколско друштво Сарајево Матица одржало је бројно врло добро посећену годишњу скупштину, на којој је одржао ватрен патриотски говор, старешина Др. Б. Видовић, истичући озбиљност данашњице и решеност сокола на жртве. Затим су браћа Катић, Ковачевић, Гаћиновић и др. поднели опширне реферате. Рад је био успешан у свима отсецима. Припадника друштво броји близу 2.000. Имовина вреди 6,252.802 динара. У нову управу бирани су уз старешину Др. Видовића, поред великог броја осталих, и следећа браћа: Стјепан Замбал, Фехим Мусакадић, Др. Н. Николић, Ц. Сердаревић, Р. Дардаган, М. Вајевић, Б. Шиљак, Јосип Лешић, В. Самарџић, Б. Ковачевић и др.

О заветованим радовима у СПП, бр. Хушкић је рекао: **„С обзиром на то, да је идеја Соколске Петрове петољетке никла у Сарајеву, ми сарајевски соколи не смијемо да дочекамо идући 6 септембар са ма и најмањим неизвршеним завјетом! То од нас тражи наше име, наша традиција и наша дужност! Наше друштво у СПП мора бити прво у целом савезу, јер нам само тако доликује као покретачима соколске Петрове петољетке!...**

Топло је поздрављен био и говор старешине жупе, старог соколског борца, брата др. **Војислава Бесаровића.**

*

Sokolsko društvo Smederevo održalo godišnju skupštinu u prisustvu lepog broja članstva, koje je pažljivo saslušalo izveštaje o uspešnom radu u minuloj godini. Izabrana je nova uprava, sa starešinom, bratom Dr. Milutinom Vlajkovićem, lekarom, koju čekaju važni zadaci u ovoj godini.

*

Sokolska četa Novo Čikatovo, društvo Priština, održala je godišnju skupštinu na kojoj je naročita pažnja poklonjena gradnji sokolskog doma, koji je u glavnom gotov, samo je potrebno da se izvedu neki unutrašnji radovi. Pošto četa stoji slabo finansijski, skupština je rešila da se uprava obrati na nadležnom mestu radi ukazivanja pomoći kako bi dom još ove godine bio gotov i osvećen, u okviru Sokolske Petrove Petoljetke.

U ime društva, brat Ivan M. Ivčić, pročelnik otseka za rad na selu, osvrnuo se na rad sokola u ovom kraju, koji je pokazao vidne rezultate.

Skupštini je prisustvovalo osim sokola i veliki broj nečlanova. Izabrana je nova uprava, na čelu sa bratom Milunom Novičićem, učiteljem.

*

Sokolsko društvo Lazarevac izabralo je na godišnjoj skupštini novu upravu, na čelu sa bratom Dr. Pavlom Vićentijevićem. Zaključeno je da se osnuje muzička sekcija i obrazuje diletantska družina, kako bi uspešan rad na tehničkom polju bio dopunjen i prosvetnim.

*

Sokolska četa u Krenti, društvo Knjaževac, održala je godišnju skupštinu, na kojoj je izabrana stara uprava, na čelu sa Milošem Krstićem, zemljoradnikom. Na skupštini je obrazovan i Pozorišni otsek i za referenta izabran Danilo Đorđević. Pozorišni otsek priredio je već uspelu zabavu. Na opšte zadovoljstvo, članovi četè izveli su komad „Lovačko nasedanije“, koga je režirao Branko Lazarević učitelj, prosvetar čete, te održao i predavanje: „Sokolstvo i vrlina“.

*

Sokolska četa u Kupcima, kod Kragujevca, održala je godišnju skupštinu, na kojoj je posebna pošta odana pok. Milanu Simonoviću, bivšem ministru, darodavcu zastave. Rad se uspešno razvijao na opštem unapređenju sela, koje je upravo preporođeno u socijalnom, higijenskom i ekonomskom pogledu. Izabrana je nova uprava, kojoj je na čelu brat Milun G. Konstantinović, učitelj.

*

Sokolsko društvo Kragujevac-Matica, održalo je godišnju skupštinu 2 februara. Starešina, brat Milovanović, izneo je značajnije uspehe u minuloj godini. Svi otseci radili su aktivno, naročito prosvetni. Priređene su dve akademije, održan veliki broj predavanja, pozorišnih pretstava, muzičkih priredaba itd. Ukupan broj članstva prelazi 600. Društvo ima 11 seoskih sokolskih četa u gružanskom srezu, također vrlo aktivnih. Izabrana je nova uprava: starešina Dragoljub Milovanović, zamenici D. Popović i Dr. M. Krestić, načelnik N. Daškerić, načelnica B. Aksentijević, tajnik Janko Kramer, blagajnik L. Pavlović, prosvetar M. Sretenović i dr.

*

Годишњој скупштини **Соколског друштва Плашки** поред лепог броја чланова и пријатеља присуствовао је изасланик жупе, брат Др. Јосип Вариола, а од стране власти Сремски начелник г. Драшчић.

Старешина, брат Манојло Гаћеша, истакао је да технички и просветни рад није био на висини, јер је скоро читаву годину војска била у дому.

Друштво је одржало бројне свечане седнице, на којима је целокупно чланство узело видног учешћа. Сабирна акција за пострадале у Битољу дала је 630 динара. Примећује се леп прираст чланова. Брат просветар је нагласио потребу сарадње свих јавних установа у Плашком. Брат Др. Вариола одржао је врло смишљен говор о непоколебивом ставу и раду соколства у духу Тиршевих начела. Погрбљени став Соко не познаје. Овај говор имао је пресудног утицаја на скупштину, па је спонтано, изабрана нова управа, на челу са брат Јашом Степановим, свештеником. Начелник је брат Манојло Ковачевић благајник: Јово Трбојевић, тајник Ђуро Стојановић, вероучитељ и тако даље.

*

Соколска чета Мајур, друштво Јагодина, одржала је 26 јануара годишњу скупштину, коју је отворио брат старешина, а брат М. Грујић, референт за чете, говорио је о раду на селу. Начелник матичног друштва, брат Милетић, поздравио је рад чете, па је изабрана нова управа, коју чекају опсежни задаци у овој години.

*

Соколско друштво Параћин одржало је 2 фебруара годишњу скупштину у присуству многобројног чланства и угледних званица. Брат др. Јелић истакао је значајан рад друштва у минулој години, иако је чланство скоро целе године било на војним дужностима. При крају године, доласком друштвеног предњака, брата Драгутина Платњика, рад је оживео у свима правцима, а нарочиту живост показала је дилетантска секција, под вођством вредног брата Живојина Павловића — Жикишона. Друштво је допринело јачању националне свести код омладине, а код грађанства нашло на пуно одобравање и интересовање за рад. Нарочита пажња поклоњена је извештају друштвеног начелништва, које ће систематском организацијом теловежбеног рада повећати бројно стање друштва.

Истакнута је сарадња сокола и војника коју је омогућио брат Радосав Војновић, шеф савезног књиговодства, док је био на војној вежби у Параћину. Срдачно поздрављен, брат Војновић је захвалио на пажњи, подвлачећи значај сарадње војске и сокола у данашњем времену, са жељом да започето дело постигне одговарајуће резултате на понос соколства и на част Отаџбине. Изабрана је нова управа, на челу са досадањим старешином, братом Милетом Николићем. У знак признања за пожртвован рад изабрани су за заменике старешине браћа: Живојин Павловић — Жикишон и Десимир Милојковић, а за заменика начелника, брат Драгутин Платњик.

*

Sokolska četa Bukovača, društvo Bos. Petrovac, održala je godišnju skupštinu 2 februara, koju je otvorio brat Kecman Stevo starešina, a zatim su podneli izveštaje braća Romčević, načelnik, tajnik, Jovanović Mića, i dr., iz kojih vidi se da je rad bio plodan, a naročito tehnički. Četa je ispunila i zavetnicu za „Petrovu Petoletku“ zasadivši nekoliko hiljada borića na sok. zemljištu.

Izabrana je nova uprava sa bratom Kecmanom Stevom, na čelu i braćom Jovanovićem, Romčevićem, sestrom Ilić Marijom i dr. Skupštini prisustvovao je i brat Miloš Volk, župski prednjak koji je pozvao braću da nastave još intenzivnije rad. Na Skupštini je govorio i brat Mazić Miroslav, koji je prošle godine više puta posetio četu i bodrio je da u radu ne sustane. Isto tako na skupštini je uzeo učešća i brat Mile Petrović iz Bos. Petrovca referent za čete i brat Modrušan Ante, prosvetar koji je naglasio važnost sokolskog rada na selu.

*

Sokolsko društvo Čakovec održalo je 2 o. mj. godišnju skupštinu, na kojoj je starješina, br. **Majhen Josip** prikazao društveni rad i borbu koja je nametnuta. Iz izvještaja vidljivo je da društvo broji 214 člana i članica, 31 m. nar., 12 žen. nar., 58 m. djece, 33 žen. djece. Održan je 601 vježbovni čas. Radilo se neprekidno kroz cijelu godinu. Održan je prednjački i smučarski tečaj, dvije tjelovježbene akademije i više uspjelih zabava. Prednjački zbor broji 12 članova i 8 članica. Pored bogate zabavne knjižnice postoji krasno uređena stručna biblioteka za prednjaštvo. Društvo ima gotovo sve otsjeke: naraštajski, streljački, biciklistički, smučarski, konjički i za igre. Održana su takmičenja u pojedinim granama. Prosvjetni rad također je zadovoljio, kao i lutkarski otsjek. Sokolska štampa je vrlo dobro uvedena i čitana. Postoji i čitaonica. U blagajnu primljeno je Din. 45.968, a imovina iznosi oko 1,200.000.— dinara. U SPP društvo ima da završi svoj dom, potrebno je da se još samo ožbuka. Župski delegat, br. Novak, održao je lijep govor i čestitao na uspješnom radu.

U novu upravu izabran je za starješinu ponovo br. Majhen, sa zamjenicima braćom Kronast Lackom i Rubin Feliksom, te oko 20 sokola idealista. Odlučno i nepokolebivo starešinstvo i požrtvovno prednjaštvo su nam garancija da će društvo i dalje napredovati.

*

Sokolsko društvo u Kastvu održalo je dne 1 februara 32 godišnju skupštinu, koja je jednodušno odobrila rad dosadanje uprave i izabrala jednoglasno istu upravu sa malim izmjenama.

Vrlo značajno je, da su braća: Ferdo Carlavaris, Bruno Jurinčić i Anton Dukić-Antičin od osnutka društva 1909 god. stalno birani u odbor, dakle neprekidno tridesetidva puta.

*

Соколска чета Булетић одржала је VIII годишњу скупштину у школи. Из извештаја функционера, види се да је чета у свима правцима свога рада постигнула много на пољопривред. и здравственом пољу. Благодарећи соколу данас је општи напредак у селу. Заузимањем чете 1934 год. основана је и набављачка задруга у којој је само у 1940 год. уступљено намирница задругарима за око 500.000 динара, обострани промет је прешао преко 1,000.000 динара. За 6 година задруга је направила свој дом у коме се налази и соколана, направила је 2 стоваришта и отворила продаваоницу. Данас задруга има преко 60 задругара са преко 20.000 динара улога, заслугом соколске чете, подпомогнуте од друштва Теслић. Чета је узела 11 завета од којих је већ 10 извршила а један је у извршењу. Након поднесених извештаја изабрана је нова управа са бр. Радићем Спасојем, на челу.

*

Годишња скупштина Соколског друштва Јајце одржана је у присуству делегата жупе генерала Костића и Цисаржа, и уз судјеловање бројног чланства, које је поздравио инж. Шлајмер, старјешина. Извјештаји су примљени из којих се види да је у раду највећа пажња обраћена соколској обранбеној приправности и оснивању повјерништва и братстава на селима.

У нову управу су ушли: старјешина Душан Маријанац, замјеник Бурић Анто, начелник Рајић Фрањо, начелница Кучера Берта, замјеници Рихтаршић Иван и Горбачевски Лидија, Тајник Хаџиосмановић Галиб, замјеник Димитрије Декић, благајник Конопек Фрањо, домаћин Фрањо Прањко и још око 15 лица, у име којих се захвалио старјешина брат Маријанац.

Димитрије Делић

ČITAJUCI NOVINE...

Pišući o Štrosmajeru (vrlo škrto i tek utoliko, što Štrosmajeru ima da zahvali svoj postanak!) — zagrebački „Obzor" je pronašao, da je Štrosmajerova koncepcija glasila: „Ravnopravnost Srba, Hrvata i Slovenaca, kao NARODNIH INDIVIDUALNOSTI... itd.".

Čik, da nam u čitavoj Štrosmajerovoj pisanoj ostavštini, ili ma u kom od njegovih mnogobrojnih govora, „Obzor" pronade izraz o „narodnim individualnostima" ili o nečem sličnom!...

*

Pogodite, ako umete, — koji list u Jugoslaviji niti jednog retka nije napisao na Štrosmajerov dan, o najvećem katoličkom biskupu, što su ga Hrvati imali, i za koga znade ceo kulturni svet!

Ko drugi, ako li ne „novi veliki katolički dnevni list u Zagrebu", „Hrvatski glas"?!

*

Vrlo oprezno i stidljivo, „novi veliki katolički tjednik u Zagrebu", ukazuje svoje smernice. Vulgarnih uvreda doduše nema, kao „Hrvatska straža", ali je zato pun polemičkih članaka napisanih u odbranu famoznog pamfleta Dr. Krstića i Dr. Guberine, o tobožnjim „razlikama između hrvatskog i srpskog jezika", u kome se srpski jezik kuša prikazati, kao zbir tuđih i pokvarenih reči. Inače list pokazuje velike simpatije za g. Lavala i za g. Degrela...

*

Beogradsko „Vreme" je javilo, da su plivači dubrovačkog kluba „Jug", koji su isključeni, zato što nisu hteli da plivaju prema partijskoj politici, hteli osnovati nov plivački klub, ali da im banska vlast to nije dozvolila.

I onda će se neki listovi u Zagrebu žaliti, što se zabranjuju političke skupštine HSS, izvan Banovine Hrvatske, kad oni, u svojoj banovini, ne dozvoljavaju ljudima ni da plivaju slobodno, samo zato da ne bi plivali — jugoslovenski!...

*

Banska uprava je raspisala nagradu od 100.000 onome, ko pronađe krivce za atentat na Engleski klub u Zagrebu; a zagrebačke „Novosti" su napisale, da se „hrvatska metropola takvim atentatima degradira na džunglu".

Već sutra ćete, međutim, čitati kako frankovci, u ovom ili onom kraju, traže da se oduzme neki sokolski dom, ili da se otpusti neki savesni nameštenik, samo zato što je Soko, i to će se bez odlaganja izvršiti!...

*

Ima listova, koji su se krupnim slovima raspisali o „velikom nacionalnom problemu", da li je izvesni koreograf neke svetske opere, Aurel M. Miloss, naš čovek; i da li se u stvari zvao Zlatko Miloš.

Za nas, međutim, to nije uopšte problem. Onaj ko se iz Zlatka Miloša pretvorio u Aurela Milossa, nije više naš čovek, ma kako čuven bio. I ništa naša nacija ne može dobiti, ni na slavi ni na vrednosti, od ljudi koji se stide svoga porekla.

*

Splitski „Narodni list" piše o čikaškom pjevačkom društvu, „Zora", pa kaže:

„Čak i naš Paško se u Splitu isticao kao veliki prijatelj „Zore", a nikad prije nije za nju, niti mu je kasnije došla na pamet".

Taj Paško nije ni ministar, ni visoki činovnik, niti pretsednik opštine, pa ni najobičniji pandur. Uobražava, doduše, da je „voda" za Split i za Dalmaciju, ali mu ni sam zvanični „Seljački dom" to ne priznaje. A ipak je crvena olovka u Splitu pronašla, da je ta nedužna primedba, učinjena na adresu tog Paška — opasna za Banovinu Hrvatsku.

Zaista, čudni pojmovi o „slobodi" vladaju kod nekih „boraca za slobodu"!...

*

Listovi javljaju da se u Metkoviću radi na oživljenju „Hrvatskog Junaka", koji već dulje vremena postoji u toj varoši, ali „još nije pokazivao znakove života". Međutim su sada pozvani na dogovor pretstavnici građanske i osnovne škole, jer se „budući rad „Hrvatskog Junaka" zamišlja prvenstveno u saradnji sa učenicima i sa školama."

Drugim rečima, gde nema befela da direktori škola nateruju đake da „ožive" rad „Hrvatskog Junaka", tamo nema ni znaka života o tom junačkom udruženju...

*

„Muslimanska svest" je jedan od retkih listova u Jugoslaviji, koji žali za raspuštenim „gotskim" odborom „Matice Hrvatske", nalazeći da je taj odbor „pretstavljao žarište hrvatske nacionalističke misli", i da „samo u takvom duhu „Matica Hrvatska" ima razlog opstanka i djelovanja".

Znači li to, da „Muslimanska svijest" misli, da svi raniji odbori Matice, koji su radili u posve obratnom duhu od Lukasa, nisu imali razloga za opstanak; i da je banska vlast u Zagrebu protivna hrvatskom duhu?!.. Ili to možda znači, da se „Muslimanska svijest" i prof. Lukas dodiruju samo u izvesnim, gotskim i protuslovenskim simpatijama?!...

Priča noći

SESTRI LELI KOPEČNIK, prilikom godišnjice smrti

Noć se tamna svuda širi
Zvezde sjajne nebom svetle,
A kroz granje vetar piri
I čarlija kao dete.

A ja, sedim, slušam priču
Već poznatu, davno staru,
Koju zvuci noći sriču
O ljubavi i o žaru...

O devojki jednoj nežnoj
Koja beše poputa cveta,
I sudbini njenoj kletoj
Koja ljudska bića sreta...

Njena sreća kratka beše
Sumoran joj svanu dan,
Jedne noći baš pred zoru
Smrt rastera žića san.

Još i sada vetar piri,
Pričajući priču noći
O devojki lepoj, mladoj
Što za navek sklopi oči..

Kreka

MILAN STEFANOVIĆ

Pozdravni telegrami

Savez Sokola K. J. prima svakodnevno pozdravne telegrame sa godišnjih skupština društava i četa, iz svih krajeva naše države. Nemoguće nam je doneti tekstove tih telegrama, ali dovoljno je da napomenemo da su ispunjeni jednom misli i voljom naše braće, koja se može sažeti u dve tri reči: „Mi smo nepokolebivi u našem uverenju, spremni na rad i žrtve za narod, državu i Kralja, za nezavisnost i slobodu. Nikakve prepreke ne mogu salomiti sokolsku moć i volju da do kraja izvrši svoj zadatak!"

ГУБИТАК ЈЕДНЕ ВРЕДНЕ ЧЛАНИЦЕ

21 прошлог месеца, Соколско друштво Бихаћ изгубило је једну од највреднијих својих чланица сестру **Љубицу Влајсављевић.** Ненадано се угасио њен млади живот, изгубили смо се-

стру која је својим радом стварала успех за успехом. Радила је дуго година па и онда када је било најтеже. Величанствени, погреб у коме је узело учешћа мноштво грађана најбоље сведочи колико је била вољена и цењена, не само од браће и сестара, већ и од осталог грађанства. Међу венцима нарочито се истицао венац чланства соколског друштва, које је испратило драгу покојницу у пуном броју, зажелевши вечни мир њеној племенитој души.

Гавриловић Милан,
уч. VIII раз. гимназије

SOKOLSTVO U PREKOMURJU

Pre oslobođenja peštanske vlasti nisu dozvoljavale sokolski rad u Prekomurju ali posle rata sokolstvo se proširilo u sela ovog kraja, tako da danas imamo jako sokolsko prekomursko okružje, sa sedištem u Murskoj Soboti, gde mesni Soko ima dom i uzorno vežbalište. Sada u ovom okružju deluju 4 društva i 5 četa. Ranije je bio broj četa znatniji, ali je župa brisala ih nekoliko usled slabih uslova za rad, no sokolski radnici u tim mestima nastoje da se opet obnovi rad i jedinice.

Najagilnije sokolsko društvo u prekomurskom okružju je u Murskoj Soboti. Odmah za njim je Donja Lendava. I ostale jedinice zaslužuju svako priznanje za svoj rad, iako svuda prilike ne pogoduju sokolskoj misli, koja je baš u ovom kraju dosta pretrpela i trpi.

Iz C. O. S.

Starešina Č. O. S. brat Dr. I. **Keler,** naročitom poslanicom objavljenom i u »Sokolskom Vjesniku«, zahvaljuje svima župama društvima, braći i sestrama na potpori i saradnji koju su mu pokazali u 1940 godini. Pored značajnih činjenica o radnom uspehu sokolstva u prošlosti, poziva sve sokolske pripadnike na dalji istrajan rad koji očekuje u svim pravcima i granama sokolskog delovanja.

Od 8 novih rekorda u lakoj atletici, koje javlja »Češka amaterska atletska unija«, tri su sokolska. Od ta tri rekorda dva je dobila sestra Santariusova i to u lakoatletskom petoboju sa 203 boda i u bacanju kugle 1098 cm. Treći rekord je postigao brat Novotni trčanjem 400 m preko prepona za 55.6 sek.

Najviši (savezni) prednjački ispit pri Č. O. S. položilo je sada sa uspehom 7 braće.

Brat F. Nimshaus, mnogostruki sokolski funkcioner, odličan stručnjak, organizator, govornik, pisac, 30 godišnji načelnik sokolskog društva Visoke Mito, od 1921 načelnik velike župe Istočnočeške napunio je 60 godina života. Značajan je i njegov rad kao zamenika načelnika Č. O. S.

Muško načelstvo Č. O. S. priređuje u februaru i martu smučarske utakmice članova u raznim vrstama smučanja raspoređeno na tri razna mesta i vreme. Za naraštajce odredila je utakmice u Novom Mestu (Moravska). Pored ostalih uslova, svaki takmičar član i naraštajac mora biti pre utakmice pregledan od lekara i prijavljen za smučarsko osiguranje pri zajednom fondu Č. O. S.

Prosvetni list Č. O. S. »Vdjelavatel« analogno iznesenom pregledu prosvetnog rada za celu 1941 god. donosi gradivo sa praktičnim uputstvima i razradom za svaki naredni i pojedini mesec unapred tako da se prosvetni rad kod članstva, naraštaja i dece vrši i razvija jednoobrazno po svim jedinicama. — **M. Vjč.** —

НАШИ У АМЕРИЦИ

У Акрону је, настојањем адвоката Бунчића и хрватског свећеника, Домладовца, покренута акција за **веће зближење свих Словена тога места.** У Хрватском дому одржана је велика скупштина, коју је отворио преч. Домладовац, а говорили су и др. Бунчић, Храниловић, Вујасиновић и претставници Руса, Словака, Украјинаца итд. Одлучено је да се свечано прослави избор одличног Хрвата и Југословена, Ђ. Пода, за државног сенатора. Скупштина је завршена манифестацијама за свесловенско братство. Рад се наставља.

Певачка друштва „Исидор Бајић", из Акрона, и „Коста Манојловић", из Лакаване, одржали су одлично посећене и врло успеле концерте наших песама.

„Коло сестара" у Бјуту, Монтана, прославило је на свечан начин шездесетогодишњицу рада. Такође је прославило четрдесет годишњицу и друштво „Свети Никола" у Вилмердитингу.

Наши исељеници у многим местима Уније свечано су прославили овогодишњи рођендан Њ. В. Краљице Марије. Исељеничка друштва имала су тај дан бројне успеле приредбе.

SOKOLSTVO U AMERICI

Kako smo već javili, juna ove godine održaće se u Čikagu veliki američki svesokolski slet, na kome će, uz Čehoslovake, učestvovati i jugoslovenski te ostali slovenski sokoli. Raspored sleta je sledeći: 26 juna, početak sletskih svečanosti, 27 juna velika telovežbena akademija u prostorijama Havličkovog Sokola, u Čikagu, 28 juna »Veče pobednika« u Plzenjskom parku ,29 juna svečani javni nastup američkog sokolstva na »vojničkom polju«, u Grantovom Stadionu. Naveče je zaključak glavnih sletskih svečanosti. Drugi dan, 30 juna održaće se zbor načelnika i načelnica i sastanak svega nmeričkog sokolskog voćstva, a u utorak, 1 jula, počeće jednomesečna prednjačka sokolska škola.

Na sletu će zajednički nastupati sve slovensko sokolstvo iz USA u vežbama, koje će izvoditi istodobno i članstvo i naraštaj. Ove vežbe sastavio je načelnik Američke obce sokolske, brat Jarko Jelinek, a sadržavaju simboličke kretnje na arije raznih američkih, čeških i slovačkih pesama.

U Americi je umro marljiv sokolski radnik Češke zveze sokolske, brat Stanislav Šerpan, koji je spadao među najbolje češke sokolske organizatore, govornike i kulturne radnike.

РАД ДРУШТВА ДОБОЈ

Соколско друштво Добој поред већег броја завјета, узело још један завјет, да до краја С. П. П. обиђе са позоришном секцијом све братске соколске чете, са позоришним комадом: **„Под страшним крстом"** од Јове Палавестре.

Дана 2 фебруара друштво је одржало комеморативну академију на спомен великих соколских радника и браће: Мишка Јовановића. Вељка Чубриловић и Данила Илића, и у славу J. J. Штросмајера. Посјета је била задовољавајућа. Академију је отворио брат Игњат Мучибабић зам. стар. Након тога одржао је предавање брат Љубомир Дучић о раду и заслугама Штросмајера.

ZABRANJEN FRANKOVAČKI LIST

Novosadski „Dan" javlja, da je banska vlast u Zagrebu zabranila izlaženje novog nedeljnog lista **„Croatia"**, koga je izdavala jedna grupa frankovaca i pristalica ranije uprave „Matice Hrvatske". U motivaciji o zabrani se kaže, da je taj list bio nastavak već zabranjenog „Hrvatskog naroda", koga je izdavao dr. Budak.

Skrećemo pažnju svim bratskim jedinicama, koje raspolažu sa Lutkarskim otsecima, da se nalazi na prodaju celi inventar, potreban za malu lutkarska pozorišta. Broj lutaka je toliki da se njime mogu podmiriti tri mala pozorišta, a veličina njihova je 25 cm. Pored lutaka, prodaje se veći broj kulisa. Interesenti neka se obrate **Sokolskom društvu Duga Resa, Banovina Hrvatska.**

DOGAĐAJI U SVETU

Velika Britanija je prekinula diplomatske odnose sa Rumunijom i engleski poslanik će napustiti Rumuniju, 15 februara. Iz Bukurešta javljaju, da su izdana naređenja za zamračivanje Bukurešta i ostalih rumunskih varoši, što se dovodi u vezu sa eventualnim pokušajem napadaja britanskih aviona.

*

Engleski pretsednik vlade, g. Čerčil, održao je pre nekoliko dana govor, u kome je naglasio, da se duh engleskog naroda ne može slomiti nikakvim terorom. G. Čerčil je izjavio, da Velika Britanija sa pouzdanjem čeka na sve pokušaje invazije, i pozvao je britansku javnost, da bude spremna, da svaki čas taj pokušaj može da usledi. Glavni događaji odigraće se ipak oko Britanskih ostrva; ma da je opasna pustolovina britanske armije u Africi završena pobedom, pri čem je zarobljeno i uništeno 150.000 ljudi, i za 8 nedelja prevaljeno 640 km. Egipat i Suez danas su osigurani, britansko vazduhoplovstvo vlada vazduhom i po dnevnoj svetlosti; dok je na britanskim ostrvima 4 miliona ljudi spremno na borbu. G Čerčil je kazao da Engleskoj nije potrebna američka vojska, već američko oružje, i da će, sa mačem pravde u ruci, Velika Britanija pobediti.

*

Šef Španske države, general Franko, praćen od ministra spoljnih poslova, g. **Sunjera,** otputovao je u Francusku, gde se sastao sa maršalom **Petenom,** a zatim je prosledio u Italiju, gde se sastaje sa g. **Musolinijem.** Put generala Franka i njegovi razgovori pretstavljaju naročitu važnost u današnjim prilikama.

*

Agencija „Reuter" javlja, da je jako odeljenje engleske mornarice prodrlo prošlih dana u zaliv **Genove,** te da je na luku i na varoš ispaljeno više od 300 tona granata. Istovremeno su „britanski avioni izvršili razoran napad na objekte u Livornu i Pizi." Dok Englezi javljaju, da su tom prilikom pogodili važne industrijske i vojne objekte, italijansko saopštenje glasi, da nikakva vojna šteta nije pričinjena, već da je samo nastradalo civilno stanovništvo, među kojima ima priličan broj mrtvih i ranjenih. Italijanska štampa preti represalijama zbog bombardiranja Genove.

*

Unutrašnja kriza u Francuskoj rešena je bez ulaska g. Lavala u vladu. Za potpretsednika vlade postavljen je admiral **Darlan,** koji je ujedno imenovan i za eventualnog naslednika maršala **Petena.** Nemačka štampa pokazuje priličnu rezervisanost u pogledu rešenja krize; a nemački listovi, jednako kao i listovi, koji izlaze u okupiranom Parizu, i dalje ističu, da Nemci imaju poverenja jedino u dobru volju **g. Lavala i g. Flandena.** Berlinski dopisnik zagrebačkih „Novosti" javlja, da u Berlinu vrlo oprezno posmatraju događaje u Francuskoj, jer nije isključena mogućnost, da bi u datim prilikama, general Vegan, koji se nalazi u Africi, mogao francuske kolonije da otrgne od matice zemlje i da ih poveđe drugim putevima. Italijanski list „Rassegna Contemporanea", piše takođe o francuskim kolonijama u Africi, tvrdeći, da general De Gol ima u svojoj vlasti već velik deo tih kolonija, i da postoji opasnost da se taj blok proširi. — Švajcarski list „Neue Züricher Zeitung" podvlači takođe važnost centralnog afričkog bloka, u kome general De Gol igra važnu ulogu.

*

Povodom govora engelskog pretsednika vlade, g. **Čerčila,** koji je ustvrdio, da se u Bugarskoj nalaze nemačke vojne jedinice, objavila je **bugarska vlada saopštenje,** u kome se kaže da te vesti ne odgovaraju istini. Iz Berlina se takođe demantuje ta tvrdnja. U vezi sa time javlja se iz Sofije, da su šefovi opozicije posetili pretsednika vlade g. **Filova,** i da su tražili objašnjenja o spoljnoj politici. Tvrdi se, da su članovi opozicije izjavili, da Bugarska treba po svaku cenu da sačuva mir i da ostane izvan rata, te da je g. Filov dao umirujući odgovor u pogledu bugarske spoljne politike, a naročito u pogledu želje da se očuva mir.

*

Vrativši se iz Engleske, g. **Vendel Vilki** je dao senatskom odboru za spoljne poslove u Vašingtonu, važne izjave, tražeći da **Amerika uputi što jaču pomoć** Engleskoj. G. Vilki je izjavio, da to ne znači pomagati Englesku, nego raditi za odbranu zajedničke slobode.

*

Agencija „Reuter" javlja, da su nakon zauzeća **Bengazija** britanske trupe osvojile **Ageilu,** koja se nalazi 240 km. dalje od Bengazija, na granici koja vodi u Tripolis. Italijanski listovi tvrde, da će to biti poslednje englesko osvajanje u severnoj Africi.

Agencija „Reuter" javlja, da su britanske trupe osvojile **Karonu i Taklaj,** u severnoj Eritreji i da vrše pritisak na Keren. Pored toga su britanske trupe prodrle 80 km. u Abisiniju i već silaze u dolinu, koja vodi ka Adis Abebi.

*

U blizini pogranične stanice Dragomana, na bugarskoj teritoriji, **iskočio je iz šina teretni voz,** sa 29 cisterni punih nafte, koje su se prevozile iz Sovjetske Rusije u Nemačku. Tom prilikom je došlo do teške katastrofe, jer je poginulo 9 lica, a sve cisterne sa naftom su uništene ili zapaljene. Ne zna se za razlog nesreće.

*

Prema izveštajima američkih listova, **većina američkih fabrika oružja** već radi noć i dan. Do konca godine 1941 će, — prema izjavi direktora avijonskih fabrika **»Lockheand Aircraft Corporation«,** — američke fabrike izraditi oko 50.000 vojnih aviona, svih vrsti, i povrh toga još oko 50.000 avijonskih motora. U radu se nalazi oko 17.000 topova teškog kalibra, 25.000 poljskih i 40.000 protutenkovskih topova itd. U državnim fabrikama izgrađuje se 10.000 tenkova, 300.000 strojnih pušaka i 1,300.000 pušaka za pešadiju.

Novi broj „Prednjačkog zbornika"

Izišao je iz štampe broj 1—2, „Prednjačkog Zbornika", za januar-februar, sa vrlo biranim tehničkim gradivom, od koga su vredni naročite pažnje članci: **Opšti deo:** Hitna potreba stvaranja prednjaka (M. Vojinović); — Takmičenja za mač Kralja Aleksandra (Ban Rafael). — **Članovi:** Nova smučarska tehnika (S. Kandić); — Floretovanje (S. Sekovanić). — **Članice:** O igranju i učenju narodnih igara (J. Dopuđa). — **Muški naraštaj** Proste vežbe, sa notama (Josip Žic); — Igre u polju (J. Kavčić); — Posebna takmičenja muškog naraštaja u okviru sleta u Beogradu 1941 (Načelništvo). — **Deca:** Građa za rad sa decom (Smiljka Grbić); — Muška deca, razne vežbe (M. Vojinović). Članci su ilustrovani brojnim crtežima.

Ovaj broj štampan je na 52 strane. Godišnja pretplata na „Prednjački zbornik", koji izlazi svakog meseca u odličnoj redakciji brata Dr. Alfreda R. Pihlera, iznosi samo 20 dinara na godinu, a šalje se na ček. račun 57-686. Narudžbe slati upravi, Beograd, poštanski pretinac 342.

„Prednjački zbornik" je stručni list Načelništva Saveza sokola K. J., pa je potrebno da na njega budu pretplaćene sve jedinice kao i braća prednjaci, vodnici i vežbači.

„Мали Неимар"

У Београду је почео излазити нови дечји лист, „Мали неимар", кога издају и уређују г.г. инг. Срђа Ђокић и Б. Ђурђевић вероучитељ, а који је намењен „деци за корисну забаву". Осим пробраног садржаја у тексту, лист доноси редовно прилоге од картона за састављање модела сеоских и градских кућа из свих крајева државе; историјских грађевина, цркава, мостова, саобраћајних средстава и т. д. Ове моделе деца састављају и упознавају кроз забаву своју домовину, историју, уметност и др.

Оваки картони су новине код нас, а како су домаћа продукција и намењени упознавању свега што је наше, пожељно је да се овај дечији лист што више прошири. Цена је појединим примерку 1 динар, а прилозима (на четири велика картона у бојама) само 3 динара, и шаље се на управу листа. Београд, Цара Душана 8. Чековни рачун број 61-809.

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ
Теразије 22 (до Москве)
има швајцарских часовника за руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета
Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду *клинаца и значака*
(3-st)

SOKOLSKA ŠTEDNA KREDITNA ZADRUGA U SPLITU

Stanje na 31 decembra 1940

Aktiva: Blagajna: primila dinara 1,129.351:25, izdala 1,113.999:24, stanje 15.352:01. — Zajmovi: izdano 543.415, povraćeno 275.783, stanje 267.632. — Tekući računi: novčani zavodi: uloženo 488.395:50, dignuto 407.980:76, stanje dinara 80.414:74, zadrugari: isplaćeno din. 180.132, povraćeno 75.365, stanje 104.767. — Tiskanice: 4.109:75. — Inventar: 230. — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza: 1.000. — Troškovi: 938:69. — Ukupno aktiva 483.144:19.

Pasiva: Ulošci na štednju: uloženo 778.371:50, dignuto dinara 372.897:31, stanje 405.474:19. — Sitna štednja: uloženo 4.191, dignuto 147, stanje 4.044. — Privremeni računi: 716. — Poslovni udjeli zadrugara: 35.475. — Rezervni fond: 5.120. — Socijalni fond: 1.560.— Prosvjetni fond: 1.060. — Dohotci: 29.695. — Ukupno pasiva: dinara 483.144:19.

Ukupni promet: 5.531.799, novčani promet: 2,243.350:49. — Zadruga ima 333 zadrugara sa 1,419 poslovnih udjela po 25 Din.

Sadržina sokolskih listova

»VESTNIK LJUBLJANSKEGA SOKOLA«

Broj 5—6 glasila Ljubljanskog Sokola izišao je kao godišnji izveštaj za glavnu skupštinu društva, oštampan u vidu knjige, na 68 strana, sa iscrpnim referatima, statističkim pregledom, tabelama i velikim brojem slika. Posebna pažnja posvećena je tehničkom radu, kao i akciji za gradnju doma. Uvodnu reč napisao je starešina, brat **Jazbec Janko.** Kako se iz izveštaja vidi, Ljubljanski Sokol broji 1779 pripadnika.

»VESTNIK SOKOLSKE ŽUPE CELJE«

Glasilo Sokolske župe Celje donosi u 1 broju, XI godišta, zanimljiv sadržaj, između ostalog: v Petrovo leto (J. Toplak); — In v nove zarje nam hlepe oči; — Telovadnica je prvo; — Naša naloga, smer in cilj po 75 letih (Dr. K. Weigner); itd.

Шаљите претплату за „СОКОЛСКИ ГЛАСНИК"

„OLIVETI"

Издржљиве, јаке и добре писаће машине израђене од најбољег савременог материјала, можете добити у првој соколској књижари у Југославији

„ФЕНИКС"

чији је власник брат
ГОЈКО ЋЕБО, БЕОГРАД
Пашићева 24

Тражите ценовни е за горње машине, као и сав остали канцеларијски материјал.

Продаја само за готово

Izdaje Savez Sokola Kr. Jugoslavije arh M Smilianić, Aleksa Nenadovića 6) — Uređuje redakcioni odbor (Pretsednik Dr Vlad. Belajčić) — Odgovorni urednik Niko Bartulović, Brankova ulica broj 30/IV — Štamparija »Luč«, Mitrović i Lazarević — Beograd, Kraljice Natalije ulica broj 100. Tel. 21-722.